Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 29 (14051) | 1973 оной февралиин 3, суббото | Сэн 2 мүнгэн

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН, БАРИЛГЫН ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ, ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ РСФСР-эй ГАБЬЯАТА УРЛАН НАРИЖУУЛАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Урлан нарижуулгын ажал ябуулгада габьяа ехэтэй байһанайнь түлөө промышленностиин ба барилгын предприятинуудай, эмхинүүдэй бүлэг хүдэлмэрилэгшэдтэ **РСФСР-эй габьяата урлан нарижуулагша** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

БУРЯАДАЙ АССР-hээ:

Глухоедов Юрий Николаевичта — Улаан-Үдын СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Теплоприбор» заводой таһагай начальник.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1973 оной февралиин 1.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ЖЭЛЭЙ ДҮН ГАРГАХАДА

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГ — *ХУРАМХААНАЙ АЙМАГ*

ШЭНЭ АМЖАЛТА ТУЙЛАХА АРГАТАЙ

...мяхан болотор нэгэ аймаг ...наа halahан Баргажа... Хурамхаанай аймагууд ...ндоо мүрысэдэг болон. Үнгэрэгшэ жэлдэ сагай ...лай бирагүй байгаашье hаа, эндэхи ажахынууд урда жэлнүүдэйхиһээ нилээд урагшатайгаар ажаллажа гараа. 1973 оной үйлэдбэриин дүн гаргахада иимэ:

	Баргажанай аймаг	Хурамхаанай аймаг
Гектар бүриһөө абтаһан ургаса (цент.):		
ороһо таряан	11,6	8,8
хартаабха	52	27
овощ	60	112
үбһэн	6,7	7,2
Гүрэндэ тушааха түсэб, даабариин дүүргэлтэ (проц.):		
ороһо таряан	126	104
хартаабха	83	62
овощ	65	70
Хабарай паар хахалалга (проц.).	41	50
Үрэһэ хаалга (проц.):		
ороһото ургамалнуудай	107	103
хартаабхын	74	209
Малай ашаг шэмэ (кг.):		
үнеэн бүриһөө — һүн	1489	1265
дүүргэлтэнь (проц.).	106	95
хонин бүриһөө — нооһон	3,7	2,9
...ла бүриһөө — үндэгэн	59	77
...хэ мал бүриһөө түл... ...лэгдэһэниинь (толгой):		
...ал	72	67
...ьга	75	68
...шоонхо	869	—
Малай тоо олошоруулха түсэбэй дүүргэлтэ (проц.):		
Үхэр	100.2	103
...тоодо үнеэд	96	97
хони	107	101
гахай	135	—
адуу мори	101	92
шубуу	410	50
Тэжээл бэлэдхэхэ түсэбэй дүүргэлтэ (проц.):		
үбһэн	63	56
силос	52	62
корнеплод	46	19
Гүрэндэ худалдаха түсэб, даабариин дүүргэлтэ (проц.):		
мяхан	100,7	100,4
һүн	113	103
нооһон	111	102
үндэгэн	310	320

Эдэ тоонуудые сасуулан харахада, Баргажанай аймагай ажахынууд ороохо таряанай, хартаабхын ургаса нүгөөдүүлһээнь ехэ абажа, малай тоо олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар түрүүлжэ гаранхай. Зүгөөр эндэ овощ ургуулха, намарай паар хахалха, хартаабхын үрэһэ хааха, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбүүд мууса дүүргэгдэһэн байна.

Хурамхаанай аймагай ажахынууд овощ ургуулха, хартаабхын үрэһэ хааха талаар амжалтатай байба. Мүн үхэр, хони үсхэбэрилхэ түсэбөө урагшатайгаар бэелүүлэв.

Мүрысэгшэ эдэ аймагуудай колхоз, совхозууд гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха, тушааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн. Тиин гүрэндэ овощ, хартаабха тушааха даабаряа эдэнэр дүүргээгүй. Эдэ аймагуудта, илангаяа Хурамхаанай аймагта тугал, хурьгад олоороо гарзалһан, зуун эхэ мая бүриһөө тон үсөөн түл томо болгогдоһон байна.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ мүрысэгшэ аймагуудай ажахынууд бүри дээгүүр амжалта туйлаха аргатай. Тиимэһээ эдэнэр малшад, таряашадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, 1973 ондо хоорондоо мүрысэхэ договор баталаа.

Баргажанай аймагай ажахынууд энэ жэлдэ **гектар бүриһөө 11,2 центнер ороохо, 110 центнер хартаабха, 121 центнер овощ, 300 центнер корнеплод, сабшалангай гектар бүриһөө 13 центнер үбһэ абаха** уялгатай. Мүн **үнеэн бүриһөө 1.550 килограмм һү haaxa, хонин бүриһөө 3,8 килограмм нooho хайшалха, үхэрнүүдээ гүрэндэ дунда зэргээр 340 килограммтайгаар тушааха** байһанаа мэдүүлэв.

Хүршэ Хурамхаанай аймагай ажахынууд байгша ондо **гектар бүри — 9,6 центнер ороохо, 104 центнер хартаабха, 161 центнер овощ, 350 центнер корнеплод, сабшалангай гектар бүриһөө 11 центнер үбһэ абаха, үнеэн бүриһөө 1.400 килограмм һү haaxa, хонин бүриһөө 3,1 килограмм нooho хайшалха, үхэрнүүдээ гүрэндэ дунда зэргээр 293 килограммтайгаар тушааха** гэжэ шиидээ.

Абаһан эдэ уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын түлэ саг үргэлжэ хоорондоо ябалсажа, дүй дүршэлөө халан абалсажа, мүрысөөнэй дүн шалгажа байха болоно. Тиигэжэ түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гээшэ мүрысэгшэдэй эгээн шухала хэрэг мүн.

Юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэл соо ашаа шэрэхэ даабаряа декабриин 25-да дүүргэхэ, 3 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ арьбалха, локомотивуудые сүүдхэдээ 1.000 километртэ ябуулдаг болохо гээд түмэр замай Улаан-Үдын локомотивна депогой хүдэлмэришэдэй абаһан социалис уялга соо хэлэгдэнэ. Эдэнэр түмэр замаар ехэ ашаа шэрэжэ, Бүхэсоюзна мүрысөөндэ эрхимлэхэ гэһэн шухала зорилго урдаа табяад, жэлэй эхинһээ эршэмтэй шангаар хүдэлжэ байна.

Машинистнүүд локомотивуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахые оролдоно. Сүүдхэдээ локомотивуудые 1.000 километртэ гүйлгэдэг машинистнүүдэй тоо улам олошорно. Локомотивна депогой эрхим машинистнүүд В. Эрдынеев, А. Емцев, Ф. Савченко гэгшэд ашаатай поезднуудые түргэнөөр гүйлгэн, түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Локомотивуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ заһабариин цехүүдэй хүдэлмэришэд мүн лэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. Эдэнэр электровоз, тепловозуудай дутуу дундыень саг дары усадхажа, hайнаар заһабарилха гэжэ эрмэлзэнэ. Вячеслав Чикшинэй даадаг бригадын слесарьнүүд локомотивуудые заһабарилдаг. Бригадынь гэшүүд хүдэлмэриин хэдэн ондоо мэргэжэлнүүдые шудаланхай.

Вячеслав Чикшин олон жэлдэ слесареэр хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоһон, залуу хүдэлмэришэдтэ шадаха зэргээрээ туһалдаг хүн. Нэгэн бултанай түлөө, булта нэгэнэйнгээ түлөө гэһэн уряа доро слесарьнүүд хүдэлнэ.

СҮҮДХЭДЭ — 1000 КИЛОМЕТР

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ (баруун гарһаа): машинист инструктор Ч. Б. Цыренов, комсомол-залуушуулай колонныи эрхим машинист Ф. Савченко. үнинэй машинист Ф. Г. Понаморёв гэгшэд; слесарь Вячеслав Чикшинэй (баруун гарһаа гурбадахи) даадаг бригадын хүдэлмэришэд.

П. БУРМАКИНАЙ фототекст.

МАЛАЙНГАА ШЭГНҮҮРЫЕ НЭМЭЭНЭ

Мал шахан таргалуулха талаар дүй дүршэлөөр баян үхэршэд Хориин совхоздо жэл ерэхэ бүри олошорно. Гэдэнэй тоодо үхэршэн Цыренжап Лунжинович Баяртуев орохоороол ороно. Үнгэрэгшэ ондо энэ нүхэр харууһалжа байһан шахамалнуудаа 232 центнереэр нэмээжэ шадаа. Зунай түнга ногоондо харууһалжа байһан хашараг бүхэнөө сүүдхын туршада дунда зэргээр 1000—1200 граммаар, үбэлэй үедэ даажа абаһан шахамал бүриингөө шэгнүүрые сүүдхэдэ 600—800 граммаар нэмээжэ абаһан алдартай. Хэжэ байһан хүдэлмэридөө эзэн ёһоор хандажа, түрүү малшадай онол аргые ажалдаа хэрэглэжэ шадаһанай ашаар Цыренжап Лунжинович иимэ амжалта туйлаа бшуу. Үхэр бүриингөө шэгнүүр сүүдхын туршада ехээр нэмээжэ абадаг малшад эндэ яһала олон. Үбэлэй үедэ ехэ мяха абаха, бэлэдхэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ үхэршэд Жамса Митыпов, Цырен-Ханда Цырторова, Балдоржо Жапов, Иван Андреев болон бусад онсо шалгарна. Ажахын малшад гүрэндэ мяха худалдаха түсэбэй дүүргэлтэдэ хубитаяа оруулхаар эрмэлзэн ажаллажа байнхай.

Кинофикациин хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан

Һаяхан Улаан-Үдэ хотодо кинофикациин управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан болобо. Энэ суглаан дээрэ кинофикациин управлениин начальник К. Е. Маслов «1972 оной дүнгүүд ба кинофикациин хүдэлмэрилэгшэдэй 1973 оной зорилгонууд» гэһэн элидхэл хэбэ.

Хэнэйшье мэдэһээр кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд хүн зондо фильмүүдые харуулха талаар ехэхэн ажал хүдэлмэри ябуулна. Илангаяа мүнөө үедэ, малай үбэлжэлгын халуун хаһада холын отара, гүүртэнүүдтэ тэдэнэр ошожо, малшад, хонишодто кино харуулна.

Өөһэдынгөө ажал хүдэлмэри тухай нилээд олон хүн үгэ хэлээ. Хяагтын аймагай киносетиин директор нүхэр Григорьев, Улаан-Үдын городской киносетиин директор нүхэр Давыдов, Улаан-Үдэ хотын «Прогресс» кинотеатрай киномеханик нүхэр Асташова, Хориин аймагай киносетиин хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Дымбрылов, Баргажанай аймагай киносетиин директор нүхэр Зарубин, Улаан-Үдэ хотын «Эрдэм» кинотеатрай директор нүхэр Фролова, Улаан-Үдын киномеханическа заводой директор нүхэр Иваненко болон бусад суглаан дээрэ үгэ хэлээ. Тиихэдэ КПСС-эй обкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша М. М. Гаськов үгэ хэлээ.

Суглаанда хабаадагшад 1973 оной социалис уялга абаа.

В. ЖАНЧИПОВА.

...вет-монгол хани ...рисаанай бүлгэмэй ...ряадай отделенидэ

...вет-монгол хани бари... ...ай бүлгэмэй Буряадтахи ...лениин правлениин за... ...ни һаяхан болобо. Отде... ...иин 1973 ондо хэхэ хү... ...эриин түсэб заседани... ...э баталагдаа. Социализ... ...н материально-техниче... ...үндэһэ һуурие байгуул... ...эрэгтэ монгол арадай ...һан амжалтануудтай ...радай республикын ...шадые үргэнөөр танил... ...ха хэмжээ ябуулганууд ...түсэбөөр хараалагдана ...этэй хамта МНР-эй бо... Буряадай АССР-эй хи... ...шадархи аймагуудай хоо... ...о ажахын ба соёлой бай... ...ллтын түрүү дүй дүршэ... ...андалдаха талаар ехэ ...лмэри хэгдэхэ ёһотой ...энэ түсэб соо заагдаба. Манай республикын хэдэ ...н министерствэнүүд ба ...н зургаанууд Совет-мон... хани барисаанай бүлгэмэй ...ективнэ гэшүүд болгог... ...о абтаба. МНР-эй хү... ...ажахын, элүүрые хам... ...лгын, худалдаа наймаа... ...харгы заһабарилгын хү... ...эрилэгшэдтэй саг үргэл... ...нягта холбоо байгуул... манай хүдөө ажахын, ...рые хамгаалгын, Худал... наймаанай министерствэ... ...д. автомобильна харгы... ...дые баридаг ба заһаба... ...даг управлени тиимэ гэ... ...д болобо.

...равлениин заседани дээ... Совет-монгол хани бари... ...най бүлгэмэй республи... ...ска отделениин правле... ...ин түрүүлэгшэ Б. С. Се... ...нов үгэ хэлэжэ, совет бо... ...монгол арадуудай хоо... ...дохи хани барисаае бэхи... ...үлхэ, монгол ханинартай... ...холбоогоо саашадань ...ам үргэдхэхэ зорилгонууд ...ай тодорхойгоор хэлээ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Ц. Б. ГАРМАЕВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕР ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын хүдөө ажахые оньһожоруулха, электрижүүлхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө «Бурятэнерго» гэжэ энергетическэ районно управлениин инженер нүхэр **Гармаев** Цыбык Балдановичта **Буряадай АССР-эй габьяата инженер** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной январиин 31.

ҮҮСХЭЛ ГАРГАҺАН АЙМАГТА

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭЛ АДЛЯАР АЖАЛЛАХА

Түнхэнэй аймагай механизаторнууд, таряашад болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ намар тракторнуудаа, таряанай газар элдүүрилхэ, орооһото ургамалнуудые тариха машина, техникээ болзорһоо урид, hайн шанартайгаар заһабарилха социалис мүрсөө республика дотороо үүсхэһэн байна. Тиихэдээ тэдэнэр хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ трактор, машинануудаа мартын 15 болотор бэлэн болгохо, үбһэ, силос хурялгын машинануудые июниин 15 болотор, харин комбайнууд болон жаткануудые байгша оной июлиин 1 болотор заһабарилгаһаа гаргаха гэжэ шиидээ һэн.

Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай бүхы колхоз, совхозуудта үбэлэй заһабарилгын түсэбэй хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһые, техникэ хадагалха, ашаглаха хэрэгэй гуримшуулагдаһаниинь, мүн механизаторнуудай һуралсал шалгагдаа. Энэ шалгалтын үедэ аймагай зарим ажахынууд тракторнуудаа, газарай хүрьһэ элдүүрилхэ машинануудаа саг болзор соонь hайн шанартайгаар бэлдэхэ гэжэ анхараа.

Үнгэрһэн январь hарын 15-най байдалаар 131 трактор, 107 плуг. 93 сеялкэ, 42 культиватор, хартаабха һуулгадаг 8 машина, 10 лущильник, кукуруза таридаг 8 сеялкэ, орооһоной 10 комбайн болон бусад машина, хэрэгсэлнүүд заһабарилагданхай. Тингэжэ трактор, борной заһаха график уридшалан дүүргэгдэнэ. Ажалай Улаан Түгай ордento «Сибиряк» ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, Түнхэнэй совхозой механизаторнууд хараалагдаһан түсэб-графигай ёһоор ажаллажа байна.

Илангаяа Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Шулуутын тракторна бригадын механизаторнууд Содном Сундуевич Яндановай хүтэлбэри доро оролдосотойгоор, hайнаар ажаллаа. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн hайндэр болотор тэдэнэр тракторнуудаа, газарай хүрьһэ элдүүрилхэ машинануудаа бүхыдэнь заһабарилһан байна. Мүн «Сибиряк» колхозой Еловкын, Түнхэнэй совхозой Шэмхын отделенинүүдэй механизаторнууд хабарай тарилгын техникэ бэлэн болгонхой.

Гэбэшье, зарим ажахыда трактор, машинануудые заһабарилха хүдэлмэри унжагайруулагдана. Машина, техникэ заһабарилгада хүдэлжэ байгаа механизаторнуудта hаадгүйгөөр ажаллаха арга олгогдоогүй байhaap. Мүн заһабарилгаһаа гараһан техникэ hайса шалгагданагүй.

Жэшээнь, «Восточные Саяны» колхозой Хуурай-Һубагай, «Сибиряк» колхозой Аһалигай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Тоорын, Зуун-Мориной, Саянанай совхозой Охор-Шэбэрэй, Туранай совхозой Хойто-Голой ба Туранай отделенинүүдтэ трактор, машинануудые заһабарилха хүдэлмэри һулаар эмхидхэгдэнэ. Дурсагдаһан ажахынуудай механизаторнууд үнгэрэгшэ жэлэйнгээ IV кварталай заһабарилгын түсэб-график дүүргээгүй.

Машина, техникэ болзорһоонь урид hайн шанартай гаар заһабарилха хүдэлмэри «Маяк» колхоздошье хангалтагүй. Эндэхи тракторна бригадануудай хоорондо социалис мүрысөөн hайнаар эмхидхэгдээгүй, механизаторнууд уялгашье абаагүй байха юм. Тракторнууд тэндэ тон удаанаар, муугаар заһабарилагдана, хүдөө ажахын машинануудые арай гэжэ январь hараһаа заһабарилжа эхилээ. Энэ ажахыда бии байгаа 19 плугай 9-ниинь, 13 сеялкын 4-ниинь заһабарилагданхай. «Восточные Саяны» колхозой Хуурай-Һубагай болон Таалын тракторна бригадануудта мүн лэ иимэрхүү дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Аймагай бүхы ажахынуудта механизаторнууд дутаалдана. Жэшээнь, «Сибиряк» колхоздо 39, «Восточные Саяны» — 19, «Маяк» колхоздо — 12, Саянанай совхоздо — 4, Түнхэнэй совхоздо — 12 тракторист хэрэгтэй байна. Гэхэтэй хамта тус ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэнэр механизаторнуудые һургаха, бэдэрхэ хэмжээ абанагүй. Түнхэнэй СПТУ-да залуушуул тон үсөөн һуралсана, мүн механизаторнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэшье анхарал бага табигдана.

Зарим колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэнэр, ахалагша инженернүүд гүрэнэй техникэ hайнаар хадагалха, ашаглаха хэрэгтэ эзэн бусаар хандана гэжэ шалгалта элирүүлээ.

Хабарай саг ойртобо. Абаһан уялгаяа бодотоор бэелүүлхэ, трактор, машинануудые заһабарилха хүдэлмэреэ түргэнөөр, hайн шанартайгаар дүүргэхэ гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилго мүн.

С. СЫНДЕЕВ,
Түнхэнэй аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.
И. ФЕДОРОВ,
аймагай «Саяан» газетын корр.
Б. ЯБЖАНОВ,
манай тусхай корр.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

КПСС-эй ЦК-да УУЛЗАЛГА БОЛОБО

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Вьетнамай Демократическа Республикын премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Зуй Чиньтэй январиин 31-дэ уулзаба.

СССР ба ДРВ-эй хоорондохи аха дүүгэй хани барисаанай, харилсаа холбооной саашанхи хүгжэлтын асуудалнууд, Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээндэ Парижда гар табигдаһанай һүүлээр Вьетнамдахи байдал тухай, мүн хоёр талые hонирхуулһан бусад асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэлэгдөө.

Уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэрбэ. ДРВ-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Во Тхук Донг, РЮВ-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Данг Куанг Минь уулзалгада хабаадалсаһан байна.

СҮХЭ-БААТАРАЙ ҺУРГААЛДА ҮНЭН СЭХЭ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монгол арадай элитэ ехэ хүбүүн, арадай революциие хүтэлбэрилэгшэ, МНРП-гэй ба Монголой Арадай гүрэнэй үндэһэ һуури табигша Д. Сүхэ-Баатарай түрэһөөр 80 жэлэй ойе Арадай Монгол баяр жабхалантайгаар тэмдэглэжэ байна.

Ниислэлэй ажалшадай баярай суглаан февралиин 1-дэ МНР-эй Арадай Ехэ хуралай заседанинуудай зал соо болобо. МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, партиин ба МНР-эй правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд, революциин ветеранууд баярай суглаанай президиумдэ һуубад. МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал суглаа нээгээ.

Агуу ехэ совет арадтай манай арадай хэтын, эбдэршэгүй хани барисаанай үндэһэ һуури табиһан, дүлэтэ патриот, үнэн сэхэ интернационалист Д. Сүхэ-Баатарай гэрэлтэ hайхан дурасхаалые манай парти, бүхы монгол арад нангинаар гүнзэгы дурлалтайгаар сэдьхэлдээ хадагалжа ябадаг юм гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Баярай суглаан дээрэ МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Д. Чимиддорж Д. Сүхэ-Баатарай ажалбадал ба ажал ябуулга тухай элидхэл хэбэ.

(ТАСС).

Д. СҮХЭ-БААТАРАЙ ДУРАСХААЛДА

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монгол арадай алдарта хүбүүн, МНРП-гэй ба Арадай гүрэнэй үндэһэ һуури табигша Д. Сүхэ-Баатарай түрэһөөр 80 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Д. Сүхэ-Баатарай болон Х. Чойбалсанай мүнхэ нойроор нойрсожо байһан Мавзолейн дэргэдэ веногуудые табиба. МНРП-гэй ЦК-гай, Арадай Ехэ хуралай Президиумэй, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө, Монголой Арадай Армиин ба МНР-тэхи Совет посольствын, дипломатическа корпусой үмэнэһөө, арадай революциин ветерануудай, МНР-эй ниислэл хотын ажалшадай, залуушуулай, ревсомолшуудай, пионернүүдэй үмэнэһөө веногууд табигдаа.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, Монголой партийна ба гүрэнэй бусад ажал ябуулагшад, арадай революциин ветеранууд, Улаан-Баатарай ажалшадай түлөөлэгшэд веногуудые табилгын баяр ёһололдо байлсаба.

Революциин музей соо нээгдэһэн фотовыставкэ, уран зурагай искусствын музей соо эмхидхэгдэһэн уран зурагай выставка Монголой арадай революциин вождь Д. Сүхэ-Баатарай ажаябадал ба революционно ажал ябуулга тухай хөөрэнэ.

(ТАСС).

МОНГОЛ АРАДАЙ АЛДАРТА ХҮБҮҮНДЭ ЗОРЮУЛАГДАНА

Монголой Арадай-революционно партиин, Монголой Арадай гүрэнэй үндэһэ һуури табигша Д. Сүхэ-Баатарай түрэһөөр 80 жэлэй ойе ниислэлэй олониитын түлөөлэгшэд февралиин 1-дэ тэмдэглэбэ. Хани барисаанай байшан соо нээгдэһэн баярай суглаан энэ hара үдэртэ зорюулагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай директорэй нэгэдэхи орлогшо П. А. Родионов элидхэл хэбэ.

МНР-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Н. Лувсанчултэм суглаарагшадта халуунаар угтагдан, үгэ хэлээ.

(ТАСС).

«Космос-547» ниидхүүлэгдэбэ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-547» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1973 оной февралиин 1-дэ Советскэ Союзһаа табигдаба. Замбуулинай дайда шэнжэлгые үргэлжэлүүлхэ научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Аппаратура гэмгүй hайнаар хүдэлнэ.

Абтаһан мэдээсэлнүүд тоололго-согсололгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байна.

(ТАСС).

АМЖАЛТА — ӨӨРЫНШНИ ГАРТА

Бүхы юумэмнай хуу бэлдэгдэнхэй, хашаа байра үни хада дулаалагданхай гэжэ һайн мэдэжэ байбашье, хонидой олоороо хурьгалжа эхилхэ болоходонь, юундэшьеб үшөөл нэгэ юумэн дутуу шэнгеэр һанагдаха, сэдьхэл зобоогоод һалахагүй юм.

Тиимэһээ байра байдалаа дахин дахин наринаар харахаш, бүхы юумэеэ шалгахаш. Юуб гэхэдэ, түл абалгын түлэг эхилээд байхада багаханшье дутуу дунда, хүсэд шиидхэгдээгүй юумэн байбал, һүүлдэ горитойхон һаад тодхор татажа, бага бэшэ бэрхэшээлшье ушаруулжа болохол.

Бидэ Мария нүхэртэеэ хоюулан нёдондо август һарада 600 эхэ хонидой отара даажа абаа зомди. Энээнһээ урда тээ Эрхүүгэй областиин Нукутска районой «Целинный» совхоздо арбан жэлдэ хонишоноор хүдэлһэншье һаа, мүнөө дээрээ үшөөл һаяын хонишон гээшэб гэжэ бэеэ тоолоноб. Юуб гэхэдэ, шэнэ газарай эрхэ байдалда дадаха, шэнэ хүнүүдээр бэе бэеэ ойлголсожо хүдэлхын тула хоёр-нэгэн жэл хэрэгтэй ха юм даа.

Энэ отарые даажа абаһаар лэ Мангазей гэжэ зунай бэлшээридэ хонидоо оролдосотойгоор адуулжа эхилээ һэмди. Тэндэхи бэлшээриин ногооной тиимэ һайн бэшэшье һаань, хонидоо үглөөгүүр эртэ гаргаад, үдэшэ харанхы болотор адуулдаг байгаабди. Намартаа таряанай, кукуруза, зеленкын хуряагдахада, тэндэ хонидоо адуулдаг һэмди. Тиигээд октябрь соо Дардын хүл гэжэ газарта түхеэрэгдэһэн үбэлжөөндөө зөөжэ ошоо бэлэйбди. Түрүүшын хүйтэндэ хонидойнгоо турашахагүйнь тула үбэлэй эхеэр тэдэндээ талха таряанай зүйл, бага зэргэ үбһэ эдюулээд, яһала дулаан байһаниие һамбаашалан, декабриин тэн болотор хагданда адуулаабди. Юуб гэхэдэ, үбэл ута, үбһэ тэжээл алмаха хэрэгтэй байгаа ха юм. Мүнөөшье игаабари дулаан үдэр хожомшог хурьгалха хонидоо илгаад, дүтын бэлшээридэ 3—4 час соо ябуулнабди. Хонид ходо хаалгатай байхадаа муу бшуу.

Эдэ бүгэдын ашаар хонидоймнай хүсэ шадал яһала һайн. Һаяшаг колхозой түрүүлэгшэ Д. Ц. Цыбикжапов главна зоотехник Г. В. Ируидзе хоёр манайда ябажа, хонидыемнай хараад, һайн сэгнэлтэ үгөө, магтаа.

Ажахыдамнай хүдэлмэри хэхэ хүн зоной дутамагые һайн мэдэнэбди. Тиимэһээ ондоо хүнүүдэй ерэжэ хашаа байрыемнай заһабарилжа үгэхые хүлеэгээд байнгүй, тэдэнээ өөһэдөө бүри дулаан байхаһаа хойшо бэлдэжэ эхилээ һэмди. Хонидоймнай хашаа хуушан. Тэрэнэйнгээ хана хаяае досоо, газаагүй шабараар таһа шабаабди. Сонхонуудыень табижа няагаад, шэглээд, хашаагай газаа тээһээнь шэнээр шорой хаяжа хаяалаабди. Хонидой хоргооһо намарһаа суглуулжа обоолоод, хохир ехэ бэлдэээбди.

Тээстэн колхозой хонишодой суглаан боложо, тэндэ малшадай дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоол зүбшэн хэлсэгдэ. Энэ суглаан дээрэ манай ажахын эрхим хонишод Ханда Цырендоржиева, Цыденжап Базаров гэгшэд байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абахабди гээд үгэеэ үгэхэдэнь, тэдэнтэй мүрысэхэеэ айгаад, абяагүй һууха аргагүй байгааб. Өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, баһал зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ, хурьган бүхэниие 23 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр эхэһээнь һалгааха, хонин бүхэнһөө 3,6 килограмм нооһо хайшалха гэжэ шиидээб. Олон жэлдэ хүдэлһэн, ажалаа арбан хургаидаал мэдэхэ болоһон колхозойнгоо түрүү хонишодтой мүрысэжэ, тэдэнэй зэргэ үрэ түйлахань бэрхэтэй гэжэ мэдэнэб.

Тиигэбэшье үнэн зүрхэнһөө оролдоод, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хэрэглэн, габшагай шангаар хүдэлбэл, зориһондоо хүрэхэ гүйсэд аргатайбди. Гадна бидэ Мариятала хоюулан Эрхүүгэй областьдо хонишоноор хүдэлхэдөө, дүрбэ-табан жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абадаг һэмди.

Мүнөө хонид хурьгалжа эхилбэ. Түрүүшын хорёод шэнэ түл абтаа. Гол түлэб январиин һүүл багаар хонид олоороо хурьгалжа эхилхэ юм. Хурьгадые сакман болгожо байлгаха хаалта хаамжаһаа эхилээд, тэдэниие элдэб үбшэнһөө һэргылхын тула уулгаха эм дом, элдэб минеральна тэжээл, шухала бодостой микро-зүйлнүүд хүрэтэр хуу бии.

Шэнэ зөөжэ ерэһэн газартамнай колхоз ехэ халуунаар угтаа, бүхы хэрэгтэй юумээр хангаа. Хоёр үхибүүдыемнай Улаан-Үдын гурбадахи интернат-һургуулида оруулаhхай.

М. ИВАНОВ,
Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. И. Иванов.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

ҮДЭР БҮРИИН АНХАРАЛДА БАЙХА АСУУДА[Л]

МАЛ АЖАЛАЙ продуктнуудые абалга болон гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар үнгэрһэн 1972 ондо һайн үрэ дүнгүүдые түйлаһанайнь түлөө Түнхэнэй аймагта КПСС-эй өөкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдаа. Энэ амжалтада нүлөөлһэн гол ашэ үндэһэнүүдэйнь нэгэн гэхэдэ, ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ аймаг дотор үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөн болоно.

Энээн тухай аймагай **«Саяан»** газетын хуудаһануудые иража харахада тон эли болодог. Нээрээшье, һүүлэй үедэ түс газетэ социалис мүрысөөн тухай саг үргэлжэ бэшэдэг, ажалдаа шалгаржа, нютаг зондоо магтуулжа ябаһан хүнүүдэй хэрэг үйлые зураглан харуулдаг болоо. Тиихэдээ редакциин коллектив совет хэблэлэй элдэб онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэхые оролдодог, олонхи ушарта хэрэглэжэ шададагшье. Газетын хуудаһанууд дээрэ «Мүрысэжэ ябаһан ажахынууд», «Табан жэлэй түрүүшүүл», «Социалис мүрысөөн — амжалтын түлхюур» гэхэ мэтын гаршагууд доро янза бүриин материалнууд толилогдоно. Тиихэдэ уншагшадаа түрүү малшад болон механизаторнуудай арга шадабаритай, эрдэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудтай ходо танилсуулжа, илангаяа үнеэн бүриһөө хоёр мянгаһаа дээшэ һү һаадаг болоһодой ажал хүдэлмэриие тобшо тодорхойгоор зураглана.

Тиихэдэ 100 эхэ хонин бүхэнһөө 105 хурьга абаһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон, Ленинэй орденой кавалер Бадма Данзанович Мархуев, «Сибиряк» колхозой суута һаалишан Евдокия Степановна Побкова, Саяанай совхозой кукурузашан нүхэр Аюшеев, «Сибиряк» колхозой мал шахан тарагалуулха гүүртын бригадир А. Д. Попов болон бусад тухай һонирхолтойгоор бэшэгдэһэн байна. Мүн түс асуудалда зорюулжа, саг үргэлжэ түрүү бэшэгүүдые үгэжэ байдаг.

Социалис мүрысөөнэй ябасые харуулха талаар **«Баргажанай үнэн»** газетэ мүн лэ ниилээдгүй хүдэлмэри ябуулдаг болоо. Редакциин хүдэлмэрилэгшэд жэлэй түрүүшын номернуудһаа эхилжэ «Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод», «Шиидхэхы жэлдэ — габшагай ажал» гэһэн шэнэ гаршагуудые бии болгоод, һони һониин тобшо мэдээсэлнүүдые, ажалшадай бэшэгүүдые толилжо захалаа. Энэ газетын хуудаһанууд дээрэ «Социалис уялгануудай дүүргэлтые шалганабди» гэһэн гаршагай бии болоһониинь ехэ һайшаалтай. Юуб гэхэдэ, энэмнай тон шухала асуудал болоно бшуу. Урдандаа олонхи ушарта түс асуудалда анхаралаа багаар хандуулагдадаг байгаа. Тэрээнһээ болоҗо хэблэлэй хуудаһануудта ажалай, мүрысөөнэй дүнгүүдые харуулһан материалнууд тон үсөөнөөр толилогдодог, хүнүүдэй абаһан уялгануудай дүүргэлтэ олоной һонорто табигдадаггүй байһан шахуу. Тобшоор хэлэхэдэ, ажалшадай, коллективүүдэй

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

★

абаһан социалис уялгануудые газетынгээ хуудаһануудта толилхынь толилоод, тэрэнээ уданшьегүй мартажархидаг, дүүргэлтыень саг үргэлжэ хинан шалгадаггүй байһан гээшэ. Тиимэһээ Баргажанай журналистнарай мүнөөнэй эдэбхи үүсхэлые али болохоор дэмжэхэ гээшэ ехэ удхатай.

Аймагайнгаа ажалшадай абаһан уялгануудые, социалис мүрысөөндэ шалгарагшадые харуулха асуудалда Мухар-Шэбэрэй аймагай **«Ленинэй зам»** газетэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болоо. Эдэ асуудалнууд тухай бэшэхэдээ, гол түлэб ажалай түрүүшүүлдэ түшэглэдэг байна. Тиигэжэ газетын хуудаһанууд дээрэ «Түрүү хүнэй трибуна» гэһэн гаршаг бии болоһон. Үнгэрһэн жэлдэ тэрэ гаршаг доро «Родина» колхозой эрхим тугалшан М. Чали, «Знамя Ленина» колхозой ахалагша хонишон аймагай чемпион А. Сластин, «Одон» совхозой суута малшан Н. Дамдинов гэгшэд өөһэдынгөө ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ, уншагшадаа, ажалша нүхэдөө ехэтэ һонирхуулһан байха юм. «Табан жэлдэ — габшагай ажал» гэһэн гаршаг мүн лэ һайнаар ябуулагдана. Редакциин коллектив энэ жэлдэ хүдөөгэй ажалшадай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна мүрысөөе бүри үргэнөөр харуулхын тула ехэ оролдолго гаргана, шэнэ хэмжээ ябуулгануудые хараалаад, тэдэнээ бэелүүлжэ байнхай.

1972 ондо — ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе һайндэрлэһэн жэлдэ социалис мүрысөө ашэ үрэ ехэтэйгээр дэлгэрүүлһэнэй, тэрээндэ хүдэлмэрилэгшэдые олоор хабаадуулһанай ашаар хамтын һайн үрэ дүн түйлагдаа. Одоол эндэ манай совет хүнүүдэй шэн габьяата ажалай эршэ хүсэн, эрмэлзэл эли тодоор харагдаа бшуу. Теэд мүнөөшье манай ажалшан улад амжалтаяа арьбадхажа, юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэл болохо 1973 ондо үшөө ехэ алхам хэхые хүсэжэ, эршэтэйгээр тэмсэжэ захалаа. Мүнөө жэлэй бүгэдэ нийтын мүрысөөн онсо илгаатайгаар — бага гаргашатай, һайн шанартай ехэ продукци гаргаха гэһэн уряатайгаар дэлгэржэ эхилэнхэй. Социалис мүрысөөнэй энэ шухалын шухала удхые ойлгоһон манай республикын аймагай газетэнүүдэй коллективүүд ажал хүдэлмэреэ шэнэ эрилтын ёһоор эрид һайжаруулхые оролдоно. Энэ талаар **«Шэнэ Үдэ», «Улаан туяа», «Байгалай галнууд»** газетэнүүдэй хэжэ эхилһэн түрүүшын алхамуудые тэмдэглэмээр. Түс газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд элдэб жанрнуудые хэрэглэжэ байгаад, хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдые хүдэлмэридөө олоор хабаадуулна. «Шэнэ Үдэ» газетэдэ хэрэглэгдэжэ байһан «Мүрысөөндэ эршэ, үргэн дэлисэ» гэһэн гаршаг доро түнхаглагдадаг бэшэгүүдэй олонхинь удха баянтай байдаг болоҗо байна. Кабан-

скын аймагай «Байга[л]
нууд» гэжэ газет[э]
материалнууд һони[…]
шамаар. Шэнэ ж[…]
һээр ажахын хүтэлб[…]
фермэ, бригада, гү[…]
даагшад, мүрысөөн[…]
шүүл болон хүдөө а[…]
гэжэлтэд энэ шиидхэ[…]
бэелүүлхэ гол зорил[…]
хайгаа тодорхойгоор […]

Социалис мүрысөө[…]
нийтын хүдэлөөн, ш[…]
та ажал, коммунис[…]
лалтын хүсэтэ зэбс[…]
байһан, мүнөөшье […]
Ушар иимэһээ мана[…]
үргэн нийтэ зоной […]
циалис мүрысөө д[…]
хэрэгтэ саг үргэлжэ […]
табидаг. Түс асууда[…]
лэй үедэ КПСС-эй […]
абаһан тогтоолнууд […]
гэршэ болоҗо үг[…]
гаргашатай, һайн […]
ехэ продукци гарга[…]
мүрысөөнэй шэнэ […]
шэнэ шатань болоно.
үедэ иимэ уряа доро[…]
гээшэ ехэ хүндэтэй, […]
гатай хэрэг. Тиимэ[…]
социалис уялгануудай […]
гэлтые үдэр бүри х[…]
рысөөнэй олондо […]
байлгые хангаха гэ[…]
нютагай хэблэлэй […]
зорилгонуудай нэгэн[…]
лоно. Мүн энээнтэ[…]
гээгдэлдэ орогшодые […]
шүүмжэлхэ, дутуу д[…]
дые элирүүлхэ гэ[…]
хэмжээ ябуулгануу[…]
нүүдэй хуудаһануу[…]
ходо бэшэгдэжэ байх[…]

Ив. ОЧИ[…]
КПСС-эй об[…]
хэблэлэй сек[…]
да[…]

АЖАЛША БЭРХЭ ХҮН

Михаил Петрович Будунов гэгшэ ёһотойл бэрхэ хүн гэжэ суурханхай. Энэ нүхэр өөртөө даалгагдаһан ажал хүдэлмэридөө оролдосотойгоор хандадаг, тэрэнээ саг болзорһоонь уридшалан һайн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэдэг. Будуновой ударидалга доро бүтээгдэһэн ямар нэгэн ажал хүдэлмэри гологдоһон гэжэ байдаггүй.

Тиин коммунист Будунов гэгшэ хори гаран жэлэй турша соо харгы замай зургаануудай барилгашадай бригадираар ажаллажа байдаг. Мүнөө тэрэ Захааминай аймагай харгы замай зургаанда хүдэлнэ. Энэ нүхэр үнгэрһэн хорин жэл соо хэды шэнээн ута хүүргэ, хэды шэнээн харгы хүндэлэн гараһан соргонуудые хэһэн ба заһабарилһан байна гээшэб? Эдэ мэтые тоолохо болоо һаа, холохон ошохоор байха даа. Энэ хугасаа соо нүхэр Будунов хэдэн олон залуушуулые уран дарханай мэргэжэлдэ һургаа.

Ажалша бэрхэ хүн гэжэ алдаршаһан Будунов хододоол магтаал һайшаалда хүртэжэ байдаг. Тэрэ хэдэн дахин Хүндэлэлэй грамотада, үнэтэ шагналда хүртэһэн, Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн байдаг.

Ажалша бэрхэ хүн гэжэ суудa гараһан Будуновой энгэрые Хүндэлэлэй Тэмдэг орден шэмэглэдэг.

Б. ШОЕНОВ.

Галина Ивановна И[…]
на Баргажанай-Адаг[…]
һанай комбинадта а[…]
эхилһээр 10 гаран […]
лобо. Энэ үе соо […]
баанхануудта консер[…]
мэргэжэл эрхим һай[…]
далжа, комбинадай […]
ехэтэй хүдэлмэришэ[…]
гэн болонхой. Ажа[…]
мэрндөө һайн дү[…]
түйладаг энэ нүхэр […]
ажалай ударнигай нэр[…]
до хүртэнхэй. Һара […]
түсэбые 150—160 […]
дүүргэжэ, эрхим ш[…]
продукци тушаадаг […]
юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: […]
Ивановна Игнашина.

Ц. ЦЫРЕНЖАПО[…]

○ УРМА-ШАШААР ○

Партийна организацинуудаи ажабайдалда ехэ харюусалгатай, тон шухала удхатай хаһань эхилхэеэ байна. Энэмнаи партийна документнүүдые һэлгэлгэ болоно. Мүнөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг дундаа ябана ааб даа. Тиимэ байха ёhотойшье. Заагдаһан болзор соонь энэ хүдэлмэриие дүүргэхын тула һайн эмхидхэл хэрэгтэй, али бүхы томо, жэжэшье юумэнүүд хуу бэлэн байха ёһотой болоно.

Гэхэ зуура коммунис ажалай коллектив гэһэн нэрэ зэргэтэи «Сибирячка» гэжэ фотоательегэй хүдэлмэрилэгшэдэй энэ хүдэлмэридэ һайнаар бэлдэһэндэнь ехэтэ урмашанаб. Энэ ательегэй фотографууд партийна документнүүдтэ хэрэглэгдэхэ коммунистнуудаи фото-зурагуудые буулгажа эхилээ. Тэдэнэр түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, түсгаар зохёогдоһон графигай ёһоор, заагдаһан саг баримталан хүдэлмэрилнэ. Фотографиин залай үүдэн дээгүүр «Орожо хайрлагты» гэһэн уряа таниис угтаха. Саб байса, уран зохидоор түхеэрэгдэһэн зал. Эндэ ажалладаг хүдэлмэрилэгшэд орожо ерэһэн коммунистнуудыс ехэ хүндэтэйгөөр, урин налгайгаар хүлеэн абаа. Энэнь сэдьхэл бодолдо ехэл һайханаар хадуугдаха юм.

Коммунистнуудай ажабайдалда ушаржа байһан мартагдашагүй ехэ хэрэгтэ түс коллективэй иимэ һайнаар бэлдэһэндэнь, сэдьхэл баясуулмаар айлшадаа угтан абадаг байһандань урмашамаар.

М. МЕДОВАЯ,
КПСС-эй гэшүүн.

Улаан-Үдэ хото.

ТОБШОХОНООР

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон Хурбын совхозой һаалишад хамтынгаа суглаан дээрэ үнгэрһэн жэлэйнгээ дүнгүүдые согсолжо, саашанхи зорилгонуудаа хараалба. Удаань нёдондоной дүнгөөр үнеэн бүриһөө тугал абажа, ехэ һү һааһан Цыпил Дагбаева, Сэсэг Цыбикова, Жэбзэма Маланова болон бусад һаалишадта Хүндэлэлэй грамота болон үнэтэ бэлэгүүд барюулагдажа, амаралтын байшанда амарха түлөөһэгүй путевконууд үгтөө.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хори.

* * *

Һаяхан «Улаан Оронго» колхоздо тоосоото-һунгалтын суглаан болоҗо, үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд тухай колхозой правлениин түрүүлэгшэ В. Б. Тармаева, шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Н-Ц. Мункуевай, арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ Е. Доржиевагай элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдээ. Элидхэлнүүдэй һүүлээр арбаад хүн үгэ хэлэжэ, ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол абтаа.

Суглаан дээрэ колхозой түрүүлэгшээр Цырендоржо Цыдендамбаевич Галсанов һунгагдаа. Урдань түрүүлэгшээр байһан В. Б. Тармаев пенсидэ гараа.

П. ГОРБУНОВ.
Улаан-Үдын аймаг.

НАЦИОНАЛЬНА[…] ОКРУГУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

Робин-Гудуудай һургуули

Зугаалай тосхоной һур харбагшад үдэшэ бүри һорилго хэхэеэ физкультурын байшан соо суглардаг. Могойтын районой автоинспектор Доржинима Батоев, тэрэнэй хүбүүн, наймадахи классай һурагша Барадий нума годлинуудаа бариһаар зал соо ерэдэг. Һур харбагшадай секциие уласхоорондын классай спортын мастер, һур харбалгаар ороной чемпионка Галина Очировна Архипова хүтэлбэрилнэ. Тэрэнэй хүтэлбэри доро Доржинима Батоев СССР-эй спортын мастер болонхой. Тэрэнэй хүбүүн ерэхэ зундаа спортын мастер болохо хүсэлэнтэй.

Зугаалай тосхондо һур харбалгаар СССР-эй спортын 4 мастер бии. Һур харбагшад мүнөө тэрэ нютагай хүбүүн — Советскэ Союзай Герой А. П. Пародовичой нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө мүрысөөндэ бэлдэжэ байна.

Л. ФАДЕЕВ,
ТАСС-ай корр.

Зугаалай тосхон.
Агын Буряадай национальна округ.

Таймырай „Северянка"

«Северянка» гэжэ концертнэ бригада энэ жэлдэ түрүүшынхеэ Авамска тундрын оро үсхэбэрилэгшэдтэ ошобо. РСФСР-эй Соёлой габьяата ажал ябуулагша Л. Налтанова түс бригадые хүтэлбэрилнэ. Бригадын программада СССР-эй арадуудай хатар ба дуунууд, Таймырай поэдүүдэй шүлэгүүд бии.

Бүри гушаад онуудта түрүүшын улаан байшангууд Таймырта эмхидхэгдээ бэлэй. Тэрэ үеэр агитатор[…]
лон соёлой хүдэлмэр[…]
ороео хүллөөд, олон зу[…]
метртэ ошожо, шэнэ […]
дал тухай ленинскэ […]
нуудые олониитэдэ та[…]
даг байһан.

Тэрэ гэһээр хойт[…]
улад зоной байдал […]
хаар бэшэ болотороо […]

«Северянкын» арт[…]
баян программатай. […]
рянка» Тундрын […]
тосхондо хүлеэн угта[…]

А. ЩИГЛЕ[…]
ТАСС-ай ко[…]

Волочанка тосхон.
Таймырай национал[…]
округ.

Арадай аман зохёолой абдар

СССР-эй Науканууд[…]
демиин Коминн фили[…]
хидхэһэн, арадай ам[…]
зохёол суглуулдаг Ка[…]
манска нэгэдхэмэл эк[…]
ажалаа түгэсхэбэ. Э[…]
Ненецэй национальна […]
(Архангельска област[…]
лын тосхон һуури[…]
ябажа, арадай аман у[…]
гараа шэнэ зохёол […]
абаа.

Научна экспедици[…]
дээсэһэнэй ёһоор, К[…]
хахад арал дээрэ а[…]
хүнүүд ород арадай а[…]
хёолнуудтай танил […]
нинь элирээ. Несь т[…]
наһажаал эхэнэр Д. […]
«Добрыня Никитич ту[…]
линып» вариантые […]
байба.

Экспедицидэ хабаа[…]
дай бэшэжэ абаһан […]
арадай аман үгын зох[…]
түсхай суглуулбари со[…]
лагдажа, һаяар хэблэ[…]
дахаяа байна.

ТАСС-ай к[…]

Нарьян-Мар.

ЭРДЭМ — АРАДАЙ АЖАХЫДА

Харьковска эрдэм-шэнжэлэлгын институтда «Рибомин-208» гэжэ шэнэ аппарат бүтээгдэбэ.

Гэмтэһэн яһые аргалхада урдань хүндэ, удаан саг хэрэгтэй байдаг һэн.

Институдай биологууд мүнөө шэнэ аппарат бэлдэбэ. Туршалга һайн дүн харуулаа. «Рибомин-208» аппарадые хэрэглэһэн ушарта хухарһан яһан хоёр дахин түргэнөөр эдэгээ гэжэ элирүүлэгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Е. В. Деменко ба медицинын эрдэмэй кандидат О. П. Тимошенко гэгшэд ээлжээтэ туршалгаяа хэжэ байна.

МОСКВА. «Сельхозтехникын» бүхэсоюзна нэгэдэлэй эрдэм-шэнжэлэлгын ба проектнэ институт хүдөө ажахые оньһон техникээр хангалгын хүдэлмэриие хүтэлбэрилнэ. Тоолон-тодорхойлолгын техникын туһаламжаар эдэ бүхы ажал хэгдэнэ.

Колхоз, совхозуудые хангаха захиргаанууд хорин республика, областьнуудта байгуулагданхай.

Энэ институдай отделени Владимир хотодо эмхидхэгдээ. Областиин ажахы бүхэндэ, мүн областьдо бүхыдэнь хабарай тарилгын үедэ хүдөө ажахын техникэ зүбөөр хэрэглэхэ түсэб бэлдэхэ гэжэ энэ отделени урдаа зорилго табинхай. Владимирска областиин ажахынууд хабарай тарилгын халуун хаһын эхилхэдэ иимэ түсэбтэй болоһон байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Московско областиин «Сельхозтехника» нэгэдэлэй тоолон тодорхойлолгын түбтэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Советүүдэй хүдэлмэри

ДЕПУТАДУУДАЙ ОНСО АНХАРАЛ—ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ

Ч-Ц. Гомбоев, Д. Ц. Нагмитова болон бусад жэл бүри зуунhaa зуу, дээшэшье хурьга, хонин бүриhөө 3,5—4 килограмм ноохо абадаг. Малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, эдэ нүхэд хонидойнгоо тоо толгой хоёр дахин олошоруулха, хонин бүриhөө 3,5—4 килограммhaa бага бэшэ ноохо хайшалха уялга абаад, нүхэдөө социалис мүрысөөндэ уряа hэн.

Мүнөө малшадай эгээн харюусалгатай үе — үбэлжэлгын, шэнэ түл абалгын халуун хаhа түлэг дундаа ябажа байна. Тиимэhээ малшад, хонишодой бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, культурна ажаhуудалайнь эрилтэ гүйсэдөөр хангаха талаар Советэй үүргэ, харюусалга улам дээшэлнэ. Энэ асуудал сомоной Советэй сесси дээрэ намар байхада зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхой шиидхэбэри абтаhан юм. Сессиин хүдэлмэридэ худалдаа наймаанай, соёлой, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, зоотехнинарна мэргэжэлтэд, правлениин гэшүүд, фермэ, гүүртэнүүдые даагшад уригдаhан. Үбэлжэлгын үедэ малшадай культурна ажаhуудалай бүхы эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха хэмжээ ябуулга харуулагдаhан, автолавка, агитбригадын, медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй, ябаха, киногой харуулагдаха график табигдажа, малшадта эльгээгдэhэн байна. Хараалагдаhан хүдэлмэриин хойноhоо нарин хиналта хэжэ байхаар сомсоветэй гүйсэдкомдо сэхэ даалгагдаhан.

Советэй газар дээрэ мүнөө Барай адагай, Хушуун-Үзүүрэй, Харгаahатын 33 отара hү haалиин фермэ, залуу мал шахан таргалуулгын хэдэн гүүртэнүүд тоологдоно. Үйлэдбэриин участок бүхэндэ депутадуудай, эдэбхитэдэй бүлэгүүд, постнууд байгуулагданхай. Тэдэнэр үбэлжэлгын ябаса, үбhэ тэжээлэй зүбөөр бүйлүүлагдажа гаргашалга, шэнэ түл абалга гэхэ мэтэ хүдэлмэриие наринаар хинадаг, малшадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөнэй үрэ дүн гаргалсажа, олондо мэдээжэ болгодог, ниитэ-ойлгуулламжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Жэшээнь, «Путь Ленина» колхоздо 10 хүнhөө бүридэhэн депутадай бүлэг байгуулагданхай. Тэрэниие В. С. Дрыгунов хүтэлбэрилнэ. Тэрэ жолоошон hэн тула отара, гүүртэнүүдтэ талха тарянай зүйл үдэр бүри абаашажа байдаг. Тиимэhээ малшад үбhэ тэжээлээ хэр зүбөөр, гамтайгаар гаргашалнаб гэжэ ходо шалгажа, үзэгдэhэн дутагдалнуудые байра дээрэнь түргэн усадхахын тулада бодото хэмжээ абадаг. Бүлэгэй ажалда ахалагша хонишон М. А. Полушкин, шахамалнуудай гүүртые даагша Т. Т. Чебунин гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Харгааhатада дүрбэн хүнhөө бүридэhэн постые тэндэхи фельдшерскэ пунктые даагша Н. Н. Найданова хүтэлбэрилнэ. Эмшэн четверг бүхэндэ хонишодто ошодог. Постын гэшүүн Ч-Ц. Г. Гомбоев дүй дүршэл ехэтэй үнинэй хонишон. Чимит-Цырен Гомбоевичой отара Шэнэ-Хотон гэжэ газарта байрланхай. Ахалагша хонишон шэнэ түл абалгадаа түгэс бэлэн, нарай хурьгадаа илгаха, эдеэлүүлхэ хаалта, хаамжануудынь булта заhабарилагданхай, газаань хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл асарагданхай. Жэл бүри зуунhaa зуун хурьга түлжүүлдэг, хонин бүриhөө 4 килограмм хүрэтэр ноохо абадаг, аймагай түрүү хонишодой нэгэн гэжэ тэрэ суурхаhaар үнинэй. Юhэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ отарынгаа хонидой тоо толгойе хоёр дахин олошоруулха уялга абанхай. Нүхэр Гомбоев байд лэ гээд отделениингээ хонишодто ошожо, үбэлжэлгын хэр ябажа байhыень шалгадаг, дүй дүршэлөө халан абалсадаг, дутагдалай байгаа haaнь, усадхалсадаг, али бүхы туhаламжа үзүүлжэ байдаг.

Сомоной Советэй депутат Ц-Д. Ц. Нагмитова тушаа магтаалай хэдэн үгэ хэлэнгүй гарахын аргагүй. Цыден-Дулма Цыденовна колхозойнгоо хонин hүрэг олошоруулгада, ашаг шэмэ абалгыень дээшэлүүлгэдэ үүлтэрыень hайжаруулгада бүхы сэдьхэлээрээ хандадаг хүн гэжэ хэлэлтэй. Тэрэ техник-үрэжүүлэгшэ мэргэжэлтэй. Үрэжүүлhэн отара бүхэндэнь зуунhaa зуу, мүн дээшэшье хурьган абтадаг. Техник-үрэжүүлэгшэдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэжэ, мүнгэн шанда хүртөө. Өөрынгөө мэргэжэлээр ажаллаха зуураа, нёдондо жэл эхэ хонидой отарые харууhалhан юм. Тиихэдээ зуун хонинhоо 101 хурьга, хонин бүхэнhөө 4 килограмм ноохо абаhан. Мүнөө нүхэр Нагмитова 450 толгой эгээн муу хони даажа абаад, нэгэшье толгой гарзалуулангүй ондо оруулха гэhэн уялгатай, оролдосотойгоор хүдэлжэ байна.

Хушуун-Үзүүрэй соёлой байшангай дэргэдэ табан хүнhөө бүридэhэн агитбригада байгуулагданхай. Тэрэниие Л. С. Ширипова хүтэлбэрилнэ. Соёлой, худалдаа наймаанай, медицинын хүдэлмэрилэгшэд урид хараалагдаhан графигаар хамта нэгэн доро малшадта ерэжэ, эрилтыень хүсэд хангадаг байха юм. Иимэ агитбригадын хонишод, малшадта ерэхэдэ ёhотойл hайндэр болодог гээшэ. Автолавкын жолоошон-наймаалагша С. Н. Гороховскиин малшадай захиhан эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй наймаалжа эхилхэдэнь, библиотекарь С. Хирханова нүүдэл библиотекынгээ номуудые hэлгэдэг, баянист С. Д. Очировай хүтэлбэри доро хүбүүд, басагад наадан харуулжа захалдаг. Бригадынхид гансал концерт харуулаад бусашадаггүй, харин мүрысөөнэй дүн, ханын газетэ, «Сахилгаан» хуудаhа гаргадаг, хөөрэлдөө үнгэргэдэг, шэнэ түл абалгадань хонишодто туhалалсадаг заншалтай.

Үбэлжэлгын ябаса тухай асуудал гүйсэдкомой заседани дээрэ ходол харагдажа байдаг. Мүрысэдэг хоёр ажахынуудай хонишод шэнэ түл абалгадаа хэр бэлэдхэлтэй ерэбэб гэhэн шалгалта hаяхан үнгэргэхэдэмнай, «Хушуун-Үзүүрэй Номоог-Толгойдо байрлаhан Б. Ц. Цыреновэй отарада хурьгадаа илгаха хаалта, хаамжанууд бэлэн бэшэ байhаниинь элирүүлэгдээ. Шалгалтын дүн правленинүүдэй суглаан дээрэ хэлсэгдэжэ, дутагдалнуудые усадхагдаха шиидхэбэри абтаа.

Мүнөө жэлэй үбэлжэлгэ хэзээ хэзээнэйхиhээ бэрхэтэй байдалда үнгэржэ байна. Урда жэлнүүдтэ орходоо hураггүй бага үбhэ тэжээл бэлдэгдэнхэй. Гэбэшье республикынгаа 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр абаха, гүрэндөө тушааха зорилгоёо колхознигууд бэелүүлхээр шиидэнхэй.

Д. ДАМБАЕВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай Хушуун-Үзүүрэй сомоной Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

„АГИТАТОРАЙ" ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

«Агитатор» гэжэ журналай байгша оной нэгэдэхи номер уншагшадта хүрэжэ ерэбэ. Тус журналай гадарай хоёрдохи нюурта Буряадай АССР-эй Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой главна инженер, агитатор Пурбо Будажапович Банзаровай портрет үгтөө. РСФСР-эй арадай уран зураашан А. Н. Яр-Кравченко агитатор П. Б. Банзаровые зураhан байна. КПСС-эй Буряадай обкомой инструктор А. Румянцев журналай хуудаhанда үгтэhэн «Пурбо Банзаров, агитатор» гэhэн гаршагтай корреспонденци доторoo тэрэнэй хүн зоной дунда ябуулдаг хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Журналай нэгэдэхи номер «Коммунизм байгуулгын шэнэ илалтануудта» гэhэн түрүү бэшэгээр эхилбэ.

— Олон үндэhэ яhатанhaa бүридэhэн Эхэ ороноймнай ажалшад бүгэдэ арадай агуу ехэ hайндэр — Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаhaар 50 жэлэй ойе баяр баясхалантайгаар угтаба, — гэhэн үгэнүүдээр түрүү бэшэг эхилнэ.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Советэй, РСФСР-эй Верховно Советэй баярай хамтын заседаниин материалнууд, Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй «Совет Социалис Республикануудай Союзай 50 жэлэй ой тухай» элидхэл хадаа тон гүнзэгы удха шанартай документнүүд болоно, — гэжэ түрүү бэшэг соо заагдана.

—Юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэл» гэhэн гаршаг доро совет ороноймнай хүдөөгэй ажалшадай социалис мүрысөөн тухай материал үгтэбэ.

«Газар тарялангай үрэжэл hайжаруулха арга боломжонууд», «Минута бүхэнөө гамна», «Коллектив бүхэнэй нангин уялга» гэhэн гаршагтай материалнууд толилогдоо.

Курганска областиин партиин Куртамышска райкомой секретарь В. Заярный түйлаhан амжалтануудаа тухайгаа «Хараалhан түсэбүүдээ сүм дүүргээбди» гэhэн гаршагтай статья доторoo хөөрэнэ.

«Манда мэдээсэнэ» гэhэн гаршаг доро ажалшадай бэшэгүүд толилогдобо. Уласхоорондын асуудалнуудые шэнжэлэгшэ М. Грибанов «Эд найрамдалай программын хүсэн» гэhэн томохон статья доторoo Советскэ Союзай гадаадын политикын нүлөөн тухай бэшээ.

Хилын саанаhaa

радио • телефон • телеграф

ПРАГА

Научна конференци Прагада болобо

ТАСС

1948 оной февральда хархис хүсэнүүдые Чехословакиин ажалшадай илаhaар 25 жэлэй ойдо зорюулагдаhан научна конференци хоёр үдэрэй турша соо хүдэлмэрилбэ.

КПЧ-гэй ЦК-гай марксизм-ленинизмын институдай, КПЧ-гэй дэргэдэхи Политическэ дээдэ hургуулиин, Словакиин Компартиин ЦК-гай марксизм-ленинизмын институдай эмхидхэhэн энэ конференциин хүдэлмэридэ СССР-эй, Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Польшын, Румыниин, Монголой түлөөлэгшэд хабаадалсаба.

ХАНОЙ

Гол шухала зорилгонууд

ТАСС

Вьетнамай Эсэгэ ороноо хамгаалгын фронтын ЦК-гай онсо пленум эндэ боложо, Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээнтэй нягта холбоотой асуудалнуудые зүбшэлhэн байна.

Пленумэй тогтоол «Нянзан» газетэдэ толилогдожо, вьетнам арадай түйлай ехэ илалтада үндэр сэгнэлтэ үгтэнэ. Дарлагдаhан бүхы арадуудые үсэд нэтэрүүгээр тэмсэл хэхыень энэ илалта урмашуулан зоригжуулна.

Ехэ туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлhэнэйнь түлөө Вьетнамай Эсэгэ ороноо хамгаалгын фронтын ЦК-гай, бүхы вьетнам арадай үмэнэhөө Советскэ Союзда, аха дүү бусад социалис оронуудта, дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүдтэ, түрүү үзэлтэй американецуудта баяр баясхалан хүргэнэ. Энэ илалта Вьетнамдахи байдалые хубилгаа гээд Вьетнамай Эсэгэ ороноо хамгаалгын фронтын ЦК-гай пленум тэмдэглээ.

ХАНОЙ

ДРВ-тэй МИД-эй КОММЮНИКЕ

ТАСС

Национальна аюулгүйе сахиха талаар США-гай президентын туhалагша доктор Г. Киссинджерэй Ханойдо ерэхэеэ байhан тухай коммюнике ДРВ-гэй МИД хэблэлдэ тунхаглаба.

«Дайнай дүүрэhэнэй hүүлдэ хоёр нороной хоорондохи харилсаанай асуудалнуудые, хоёр талые hонирхуулhан бусад асуудалнуудые Вьетнамай Демократическа Республикын правительстватай зүбшэлхын тула Америкын Холбоото Штадуудай президентын туhалагша доктор Киссинджер 1973 оной февралиин 10-haa 13 хүрэтэр Ханойдо ерэхэ байна гэжэ ДРВ ба США үгэеэ ойлголсоо гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

ХАНОЙ

АЛДАРТА ИЛАЛТААРНЬ АМАРШАЛНА

ТАСС

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табигдаhантай дашарамдуулан, Урда Вьетнамай НФО-гой ЦК-гай Президиумэй Түрүүлэгшэ Нгуен Хыу Тхо, РЮВ-эй ВРП-гэй Түрүүлэгшэ Хюинь Тан Фат ДРВ-гэй хүтэлбэрилэгшэдтэ амаршалгын бэшэг эльгээбэ гээд Сүлөөлэлгэ гэдэг агентство дамжуулна. Тус хэлсээн «вьетнам арадай алдарта илалта», «национальна сүлөөлэлгын, эб найрамдалай, үнэн зүб хэрэгэй, бүхы дэлхэй дээрэ социальна дэбжэлтын хэрэгтэ түйлай ехэ туhа нэмэри» болоно гэжэ бэшэг дотор сэгнэгдэнэ. Түйлагдаhан илалта хадаа вьетнам арадай үнэн зүб хэрэгые социалис оронуудай, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнэй үргэнөөр дэмжэлгын үрэ дүн мүн гэжэ бэшэг дотор тэмдэглэгдэнэ.

Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд, Урда Вьетнамай бүхы арад тус хэлсээе хүсэд бүрин бэелүүлхээр эрид шиидэнхэй.

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээндэ Парижда гар табилга гансал вьетнам арадта бэшэ, харин Азиин, Африкын, Латиин Америкын бусад арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ түүхэтэ удха шанартай гээд Лаосой Патриотическа фронтын ЦК-гай Түрүүлэгшэ принц Суфанувонгын Вьетнамай Демократическа Республикын хүтэлбэрилэгшэдтэ эльгээhэн бэшэг дотор заагдана. Тус хэлсээн американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүгээр тэмсэжэ байhан Лаосой арадта урма зориг бадаруулна гээд амаршалгын бэшэг соо хэлэгдэнэ. Лаосой патриодууд вьетнам ханинараа халуунаар амаршалаад, амгалан байдал бэхижүүлгэдэ, дайнай уршагта хойшолонгуудые дары түргөөр зайсуулан hэргээлгэдэ, национальна байгуулалтада амжалтануудые түйлахыень хүсэнэ гээд Каосан Патет Лао агентство дамжуулна.

ПАРИЖ

Камбоджын НЕФ-эй хүтэлбэриин мэдүүлгэ

ТАСС

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табигдаhантайнь дашарамдуулан, Камбоджын национальна нэгэдэмэл фронтын хүтэлбэри сэдьхэлээ ханаңги байhанаа мэдүүлбэ. Бэеэ дааhан ба сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэхэ гээшэ Камбоджын арадай тэмсэлэй уг зорилго болоно. 1970 оной мартын 23-да тунхаглагдаhан хандалгын табан пунктын үндэhөөр орон дотор хархис муухай дайе болюулха гэhэн Камбоджын шиидхэбэриие баримталhан национальна нэгэдэмэл фронтын хараа бодол мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

ВЕНЭ

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ЭХИЛБЭ

ТАСС

Европын гүрэнүүдтэхи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэг хороохо тухай хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэхэ бэлэдхэлэй суглаан январиин 31-дэ эндэ нээгдээ.

Европын гүрэнүүдтэхи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэг хороохо тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэлгэдэ хабзатай эмхидхэлэй асуудалнуудые энэ суглаан дээрэ хаража үзэхэ байна.

Январиин 31-дэ эндэ ерэhэн Советскэ Союзай делегаци суглаанай хүдэлмэридэ хабаадалсана. Австриин гадаадын хэрэгүүдэй министр Р. Кирхшлегер Австриин правительствын үмэнэhөө суглаанда хабаадагшадые амаршалба.

ВАШИНГТОН

Р. Никсонэй пресс-конференци

ТАСС

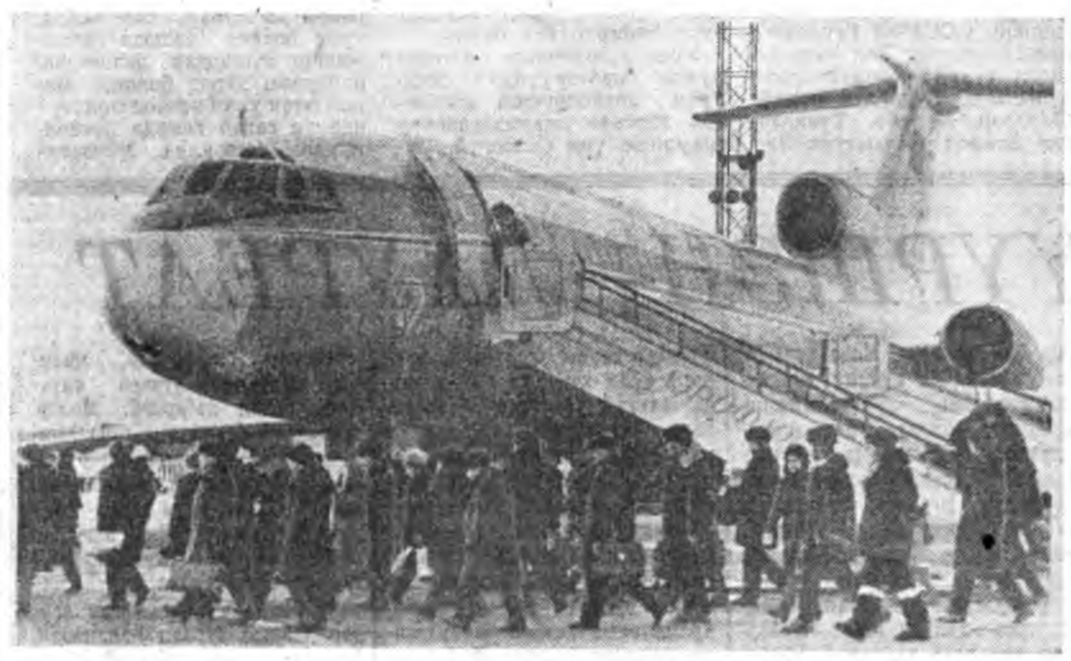
США-гай президент Р. Никсон пресс-конференци эндэ үнгэргэбэ. Дайнай дүүрэhэнэй hүүлээр Вьетнамдахи асуудалые шиидхэлгэдэ тус конференци зорюулагдаhан байгаа. Хэрбээ Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээнэй дүүргэгдээд байгаа haaнь, Вьетнамда, бүхы Индохитадта амгалан байдал hэргээгдэхэ юм гэжэ президент хэлээ. Энэ хэлсээе дүүргэхын тула бүхы талануудай оролдоо haaнь, шухала удха шанартай байха hэн гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Национальна аюулгүйе сахиха талаар миниин туhалагша Г. Киссинджерэй албанай хэрэгээр Ханой ошолго Холбоото Штадуудай ба Хойто Вьетнамай хоорондохи харилсаае хүгжөөлгэдэ шухала удха шанартай гээд Никсон мэдүүлээ.

ДРВ-тэй хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэлгэ шухала гэжэ тоолонобди гээд Никсон хэлэбэ. ДРВ-гэй политическэ хүтэлбэрилэгшэдтэй Киссинджер хөөрэлдөөнүүдые хэхэ байна. Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээ бэелүүлгын, дайнай дүүрэhэнэй hүүлдэ хоёр ороной хоорондохи харилсаанай, дайнай hандаралнуудые hэргээлгын асуудалнуудые эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэлхэ юм. Ханойдо үнгэргэгдэхэ хөөрэлдөөнүүд үргэн дэлисэтэй, гүнзэгы удха шанартай байха аабза гээд тэрэ хэлэбэ.

Вьетнамдахи дайнда хабаадалсахаяа арсаад, Холбоото Штадуудhaa гаража, нютагаа урилhан американецууд амнистида орохогүй гэжэ президент, корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусахадаа, мэдүүлээ.

Европо тушаа Холбоото Штадууд ямар политика бэелүүлнэ гээшэб гэhэн асуудалда харюусахадаа, президент ингэжэ хэлэбэ: «Вьетнамда дайгаа дүүргэхэдээ, США Европодо анхаралаа хандуулха байна. Худалдаа наймаанай асуудалнуудаар гол шухала хөөрэлдөөнүүдтэ, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөндэ, Европын гүрэнүүдтэхи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэг хороохо тухай хөөрэлдөөнүүдтэ США хабаадалсаха».

ГРАЖДАН АВИАЦИИН 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ

«Сагай уларилай hайн байгаа haa, 12 часhaa 4 час болотор самолёдууд ниидэнэ. Шанга hалхигүй, саhагүй, хура бороо, манагүй haa, сагай уларил hайн гэжэ тоологдоно. Хүйтэнhөө айhанай хэрэггүй — дулаан хубсаhан үгтэдэг...

1923 ондо худалдагдаhан авиабилет дээрэhээ энэ мэдээсэл абтаа.

Табин жэлэй саана иимэ байгаа.

Мүнөө миллион хүн самолёдоор ниидэнэ. Хотонууд хоорондын авиалини олошорно шэнэ харгынууд нэмэнэ. Ганса энэ жэлдэ табин шэнэ лини нэмэхэ байна. Хуушан самолёдууд шэнэ самоледуудаар hэлгэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүүшын «ТУ-154» самолёт Москваhaa Челябинск ерэбэ. Хоёр мянган километр зайе самолёт 1 час 50 минутын туршада гатална.

ТАСС-ай фотохронико.

Социалис оронуудаар

ЗАВОДУУДАЙ ЗАВОД

ВАРШАВА. (ТАСС). Вроцлавска воеводствын түмэр-бетон зүйлнүүдэй заводой түхеэрэлгэнүүдые туршалга дүүргэгдэжэ байна.

Иимэ түхэлэй предприятинуудые «Заводуудай завод» гээд эндэ нэрлэдэг болонхой. Промышленна предприятинуудай байрануудые барилгада хэрэглэгдэхэ 70 мянган кубометр түмэр-бетон зүйлнүүдые энэ завод жэл соо бүтээн гаргаха юм. Энэ заводой бүхы үйлэдбэри үргэлжэдөө оньhожоруулагдажа, автомат аргаар бүтээгдэнэ.

Энэ завод Советскэ Союзай техническэ документациин ёhoop, совет мэргэжэлтэдэй туhаламжатайгаар баригдажа, СССР-тэ бүтээгдэhэн түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаhан байха юм.

Автомобиль худалдан абана

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгридэ хүнгэн автомобильнууд энэ табан жэл соо хоёр дахин олон боложо, хахад миллионhoo үлүү болохо байна. Венгриин Арадай Республикада хүнгэн автомобильнууд бүтээгдэггүй, хари гүрэнүүдhээ — гол түлэб социалис оронуудhaa худалдан абтагдадаг гэжэ мэдээжэ.

Венгри энэ жэлдэ 70 мянга шахуу хүнгэн автомобиль худалдан абаха юм гээд Будапештын «Мадьяр хирлап» газетэ hаяхан мэдээсэбэ. Тэдэнэй хахадhaa олонхинь совет «Жигулинууд», «Москвичууд», «Запорожецууд» болоно. Германиин Демократическа Республикаhaa Венгри «Вартбург», «Трабант» түхэлэй 16 мянган машина, ЧССР-hээ — «Шкодануудые», Польшоhoo — «Фиатануудые» худалдан абаха байна.

Социалис оронуудта автомобиль бүтээлгын кооперацида Венгри эдэбхитэйгээр оролсонхой. Жэшээлэн хэлэбэл, Советскэ Союзда бүтээгдэдэг «Жигули» автомобильда хэрэгтэй 18 ондо ондоо узел, деталь Венгриин предприятинуудта хэгдэдэг байна. Тольятти хотын машина бүтээлгын заводто тиимэ 300 мянган комплект узел ба детальнууд ВНР-hээ энэ жэл соо эльгээгдэхэ юм.

Румыниин судна бүтээгшэдэй илалта

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Турну-Северин гэжэ судоверфидэ ашаанай судна болзорhoонь 30 хоног урид уhанда оруулагдаба.

Судна бүтээлгэ хадаа Румыниин Социалис Республикын арадай ажахын шэнэ hалбари болоно. 1960 ондо түрүүшын ашаанай судна эндэ бүтээгдэhэн байгаа. Тэрэ үеhөө промышленностиин энэ hалбари нилээд хүгжөө. Табан жэлэй үнгэрхэ бүри хоёр дахин олон судна бүтээгдэдэг болоно.

Арадай ажахын энэ hалбариие хүгжөөхэ түсэбэй ёhoop 1975 оной эсэстэ ороной верфьнүүдтэ далайда, гол мүрэнүүдтэ ябаха 20 ондоо түхэлэй суднанууд бүтээгдэдэг болохо байна.

Арад зондо алба хэнэ

СОФИ. (ТАСС). Болгариин экономическа хүгжэлтын программа дүүргэхэ хэрэгтэ эрдэм наука ехэ hуури эзэлнэ.

Ороной 370 институт болон бусад эмхи зургаануудта 50 мянга гаран научна хүдэлмэрилэгшэд ажаллажа, эрдэмэй ба научно-техническэ шухала асуудалнуудые шиидхэжэ байна. Тэдэнэй хэжэ байhан ажал hайн үрэ дүнгүүдтэй. Жэшээ болгон Сливенскдэхи «Динамо» гэжэ заводто үйлэдбэриин автомат циклтэй агрегадна машина хэрэглэлгые хаража үзэмөөр. Тэрэниие хэрэглэhэнэй ашаар гансахан хүнгэн автомашинануудай генератор ба стратернуудые мүлин заhалгада ажалай бүтээсэ 24 дахин дээшэлхэ юм. Кремиковско комбинадай дэргэдэхи научно-шэнжэлэлгын институдай коллектив шэнэ түхэлэй тон хатуу булад үйлэдбэрилхэ технологи зохёогоо. Тэрэнэй ашаар булад конструкцинуудай шэгнүүр 30 процентээр бага болгохо арга олдохо байна.

Болгариин арад мүнөө зургаадахи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Энэ табан жэл соо эрдэм наукын материально-техническэ үндэhэ hуури улам бэхижүүлхэ талаар тон ехэ алхам хэгдэхэ байна. Научно-техническэ шэнжэлгэ хэхэ хэрэгтэ ороной национальна доходой 3 процентнь шахуу зорюулагдана. Промышленностиин, хүдөө ажахын үйлэдбэриие үргэлжэдэнь оньhожоруулха, автомат арга үргэнөөр хэрэглэхэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдана. 1975 оной эсэстэ ороной бүхы предприятинуудай 70 шахуу процентнь автомат гуримаар хүтэлбэрилэгдэхөөр хараалагданхай.

Хичхоной хүдэлмэришэдэй үүсхэл

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Промышленна продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар Корейн Ажалай партиин уряа дэмжэн, Хичхоной станок бүтээгшэд шэнэ үүсхэл гаргаба. Энэ жэлэй түсэбые октябриин 10 болотор дүүргэхэ гэhэн уялга тэдэнэр абаhан байна. Жэлэйнь түсэб нёдондонойхиhoo 35 процентээр ехэ байгаа. Ороной заводууд ба предприятинуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые Хичхоной хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ уриба.

Урлан нарижуулга, ухаалан зохёолгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, энэ жэлдэ ухаалан зохёолгын 7.700 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, станогуудай ассортимент үргэдхэжэ, тэдэнэй шанарыень hайжаруулха гэжэ тэдэнэр шиидэhэн байна.

Хичхоной хүдэлмэришэдэй үүсхэл КНДР-эй ажалшадай дунда ехэтэ hайшаан дэмжэгдэжэ, тэдэниие ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулна.

ЗАГАhАШАДАЙ АМЖАЛТА

Гавана. (ТАСС). 1972 ондо Кубын загаhашад 140 мянган тонно загаhа, креветкэ балангуст бариhан байна. Энэнь түсэбтэ даабариhaa холо үлүү болоно. Эдэ бүгэдын ашаар арад зониие загаhaap хангалга hайжараа, ондоо гүрэндэ худалдалга ехэ болоно.

Загаhанай продуктнуудые бэлэдхэдэг хүдэлмэришэд үнгэрhэн жэлдэ баhал hайнаар хүдэлжэ гараа. Парижда болоhон эдеэ хоолой зүйлнүүдэй уласхоорондын выставкэ дээрэ тэдэнэй бүтээhэн продукци шанда хүртэhэн байна.

Кубын загаhашад шэнэ жэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаба.

ТООЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- Уран зохёолшодой холбоондо болоһон суглаан.
- Бэлигтэй һиилүүршэн тухай.
- Шэнэ дуун.

Уран зохёолшодой холбоондо

ОЙН БАЯРЫЕ УГТУУЛАН...

ҺАЯХАН Буряадай уран зохёолшодой холбоондо партийна нээмэл суглаан болобо.

Хэнэйшье мэдэһээр, мүнөө жэлдэ манай республикын ажалшад Буряадай АССР-эй тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойн баярые тэмдэглэхэнь. Тиимэһээ республикымнай ажалшад, алба хаагшад, соёл культурын, искусствын хүдэлмэрилэгшэд энэ ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө оролдожо, тэмсэжэ байна бшуу.

Энэ суглаан дээрэ Буряадай уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ Д. З. Жалсараев «Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл ба манай уран зохёолшодой зорилгонууд» гэһэн элидхэл хэбэ.

Буряадай уран зохёол хадаа 50 жэлэй туршада нилээд ехээр хүгжэһэн, удхаараа социалис, түхэл маягаараа национальна литература боложо шадаһан гээшэ ааб даа. Буряад уран зохёолшодой номууд гансашье Улаан-Үдэдэ бэшэ, Москва, Новосибирск болон бусад хотонуудта хэблэгдэн гаргагдана. Гансахан 1972 оной туршада Буряадай номой хэблэлээр манай уран зохёолшодой хорёод ном гараһан байна. Тэдэнэй 13-ниинь залуу авторнуудай түрүүшын номууд болоно. Жэшээлхэдэ, залуу бэшээшэд А. Ангархаевай «Суранзан», С. Цырендоржиевай «Хүлгөөтэ һүни», Г. Раднаевагай «Уянга», К. Карнышевай «Хүр саһан», В. Харахиновай «Байгалай дэбтэр» болон бусад номууд уншагшадые баясуулаа.

Һүүлэй үедэ манай уран зохёолшод хүдөө нютагуудта ажалладаг түрүү хүнүүд, ажалай баатарнууд тухай номуудые бэшэнэ. Жэшээлхэдэ, поэтесса Цырен-Дулма Дондокова Хориин аймагай хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Зоя Жамсаранова тухай репортаж-поэмэ бэшэжэ, Буряадай номой хэблэлээр гаргаба. Тиихэдэ поэт Дондок Улзытуев Зэдын аймагай суута хонишод тухай репортаж-поэмэ бэшээ һэн.

Уран зохёолшодой холбоондо шэнэ зохёолнуудые зүбшэн хэлсэлгэ һүүлэй үедэ ходо үнгэргэгдэдэг болонхой. Жэшээлхэдэ, залуу поэт Чингис Гуруевай шүлэгүүд һаяхан зүбшэн хэлсэгдэжэ, ном болгогдон гаргагдахаар зууршалагдаа. Тиихэдэ түрүүшын номые зүбшэн хэлсэлгэ гээшэмнай ехэл һайн хэмжээ ябуулга болоно.

«Байгал» журналай редакциин хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулжа, нилээд олон, һайн шанартай зохёолнуудые толилхо хэрэгтэ хүсэ шадалаа зорюулаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Илангаяа «Аха дүүнэрэй аялга дуун» гэһэн рубрикэ доро толилогдоһон зохёолнууд һонирхолтой байна.

Уран зохёолые олоной дунда нэбтэрүүлхэ бюро Уран зохёолшодой холбооной дэргэдэ эмхидхэгдэһээр тиимэшье үни болоогүй. Зүгөөр үнгэрһэн хугасаа соо энэ бюро уран зохёол нэбтэрүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Уран зохёолшод, хүгжэмшэд, артистнуудай бүлэгүүд республикын аймагуудаар, ажахынуудаар ябажа, уншагшадтай уулзадаг, буряад литературын хүгжэлтэ тухай хөөрэжэ үгэдэг, өөһэдынгөө шэнэ зохёолнуудые уншадаг байна. Саашадаа энэ бюро уран зохёол олоной дунда нэбтэрүүлхэ ажал хүдэлмэреэ улам үргэдхэжэ, уран зохёолшодой бүлэгүүдые хүдөө нютагуудта олоор эльгээжэ байг лэ!

Уран зохёолшо... Мүнөө үеын байдал, баатарлиг, ажалша нүхэд тухайгаа бэшэхэ гээшэмнай зохёолшон бүхэнэй нангин уялга болоно. Үе сагһаа гээгдэнгүй, тэрэнэй амисхаал соо ябаха, уран зохёол бэшэхэ гээшэмнайш хүшэрхэн, бэлиг шадабарини хэрэг болоно. Манай олон уран зохёолшод мүнөө үе сагай темэдэ зохёолнуудаа зорюулна. Жэшээлхэдэ, уран зохёолшо Барадий Мунгонов Сэлэнгын аймагай Юрөө нютагай хүнүүд тухай шэнэ романаа дүүргэжэ байна.

1973 оной апрель һара соо Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан, уран зохёолшодой конференци болохонь. Мүн ойн баярые угтуулан, республикын аймагуудта уран зохёолшодой уншагшадтаяа уулзалганууд эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Богонёор хэлэхэдэ, түсэбүүд олон даа. Ойн баярта зорюулагдаһан олон тоото номууд Буряадай номой хэблэлээр гаража байна.

1973 оной май һара соо Москва, Свердловск хотонуудта Буряадай литература, искусствын үдэрнүүд үнгэргэгдэхэнь. Литература, искусствын үдэрнүүд майн 17-һоо эхилхэ. Тэндэ манай уран зохёолшодой номууд зүбшэн хэлсэгдэхэ. Мүн уран зохёолшод Москва хотын предприятинуудай хүдэлмэришэдтэй, дээдэ һургуулинуудай студентнэртэй уулзаха, телевиденидэ ерэжэ, зохёолнуудаа уншаха юм.

Буряадай АССР-эй 50 жэлэй алдарта ойе угтуулан, уран зохёолшодой хэхэ ажал, ябуулха хэмжээнүүд үшөөл ехэ байна. Тиимэһээ үлэһэн болзор соо Ойн баярта һайнаар бэлдэжэ, политическэ үндэр хэмжээндэ тэрэнние үнгэргэхэ шухала.

Энэ суглаан дээрэ уран зохёолшод Ч. Цыдендамбаев, К. Ильин, Н. Дамдинов, В. Штеренберг, Ц-Д. Дондокова, Ч-Р. Намжилов, В. Петонов, Ц. Жимбиев, Ц. Галсанов, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Г. Туденов гэгшэд үгэ хэлэжэ, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха нангин уялгатайбди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлбэ.

Суглаан дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

Манай корр.

ҺИИЛҮҮРШЭН—ЛАУРЕАТ

Нютаг, һуурин бүхэндэ уран дархашуул байдаг бэзэ. Яһа, шулуу нилээд тэсэмгэйгээр һиилэжэ, уран гоё бүтээлнүүдые хэжэ, нютаг зоноо баясуулдаг гээшэ. Зүгөөр уран зураашa болохын тула гансашье бэлиг шадабари хэрэгтэй бэшэ, мүн эрмэлзэл, оролдолго хэрэгтэй ха юм.

Тиихэдэ Тувын элитэ һиилүүршэн Баир Сарыгович Байынды бүри багаһаа һүбэлгэн ухаансар, айхабтар һонюуша байһан гэхэ. Модо зорожо, һөөл зохидхон зүйлнүүдые хэжэрхихэдэнь, түрэлхидынь баясадаг байгаа. Уран дархашуулай ажаллахые хёрхоор адаглан хаража, элдэб һонин юумэндэ һуража һалахагүй. Үбгэн һиилүүршэд тэрээндэ эсэгэ мэтэ хандажа, урайни урдаһаа уг дамжажа ерэһэн гар урлалай нюусатай танилсуулжа эхилһэн гэхэ. Һүбэлгэн ухаансар хүбүүнэй мэдээгүй юумэн гэжэ байхагүй.

Тусгаар эзэмсэг баринхай, ямар нэгэ зүйл хоноожо хэхэдэнь, эзэ эхигүй урмашан баясаха. Баир Сарыгович бүри эдир наһандаа уран һиилүүрэй национальна маяг хэлбэрние һайса мэдэхэ болоһон байха юм.

Шулуу һиилэхэ тиимэшье бэлэн бэшэ. Халта алдажа, шангаар дарахатайш хамта хахарха, бутарха ушар гараха. Арайл гэжэ олоһон шулуунийни юундэшье хэрэггүй болохо. Болгоомжотойгоор, даамгай зохидоор, гарайнгаа хүдэлсые шалгажа байгаад һиилэдэг шуу. Тиихэдэ тушаалдаһан шулуу һиилэхэгүй, тусгаар гэхэ гү, али шанар һайнтай шулуу танижа олохо хэрэгтэй ха юм. Үбгэн һиилүүршэдые дахан, хангил хабсагайнуудаар ябажа, онсо шанартай шулуунуудые нюдэлжэ һураһан юм.

Баир Сарыговичай мастерской соо элдэбын шулуунда һиилэжэ хэһэн амитад байдаг. Өөхэн шулуу таатай зохидоор хоноожо бүтээһэн арсаланай дүрэ илангаяа һонирхолтой. Шүдөө ирзайлганхай, нюдөө бэлтысэ харанхай арьяатан нэгэл юумэндэ марлаһан гү, али һахижа хэбтэһэн удхатай. Уршалаатаһан духаарнь багсаахада, ямаршье амитание угзара татахаар бэлэн хэбэртэй. Молор шулуунда (хара үнгэтэй) һиилэжэ хэгдэһэн арсалан бүришье аймшагтай. Хотирхой эбэртэй хуса нэгэ юумэ шэртэнхэй, заабол гүйжэ ошохоор бэлэн зогсохо. Хусын дүрэ хужарлан харахадаа, адууһа малаар баян Тувын үргэн дэлгэр дайдыс дурсан һананабди. Һарагар томо эбэртэй буха хүлэнхэй, дайсанаа угтахаар бэлэн зогсоно. Амаяа шууд халта ангайлганхай, сухалдаһан хэбэртэй. Аржагар томо эбэртэй хадын тэхые хүнүүд ехэтэ һонирхон харадаг. Өөхэн шулуу һиилэжэ хэгдэһэн амитан гэжэ хэлэхын аргагүй. Амиды тэхэ гэжэ һанахаар. Үргэн дорохи шобтогор һахалыньшье бабана тэхые эрхэ бэшэ һануулна. Галбагар шэхэтэй нохой, һарлаг гэхэ мэтэ амитадые харахадаа, Б. С. Байынды элдэбын амитадай, арьяатанай түхэл шэнжые жэншэдгүй һайн мэдэнэ гэжэ ойлгонобди.

Тиимэһээ тэрэнэй хэһэн бүтээлнүүд «Совет Росси» гэжэ уран зурагай выставкэдэ гурба дахин табигдажа, эрхим һайн сэгнэлтэ абаһан байна. Монреаль хотодо болоһон «ЭКСПО-67» гэжэ выставкэдэ зурагуудынь табигдажа, магтаал һайшаалда хүртөө бэлэй. Уран һиилүүршэнэй онсо бэлигтэй, өөрын маяг хэлбэритэй байһыень эдэ бүгэдэ гэршэлнэ ха юм. Эгээ шухалань гэхэдэ, Баир Сарыгович Байынды үнгэрэгшэ жэлдэ, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойн жэлдэ, РСФСР-эй Гүрэнэй И. Репинэй нэрэмжэтэ шангай лауреат болоһон байна. Энэнь тон ехэ удхатай. Тэрэшэлэн хамта хүдэлдэг нүхэдынь, дурдан хэлэбэл, Ранса Ажневна Аракчаа, Хертеку Каштайович Тойбухаа, Мижит-Доржу Сегбейович Хертеку гэгшэд лауреадууд болоо. Энэнь сугтаа хүдэлжэ, уран зурагай талаар һайн шанартай бүтээлнүүдые хэһэнэйнь аша үрэ гээшэ.

Саашадаа бүришье эрхим зүйлнүүдые хэхэнь дамжаггүй.

М. МАХЕЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тувын мэдээжэ һиилүүршэн, РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Б. С. Байынды ажаллажа байна. Тэрэнэй хэһэн амитадай дүрэнүүд.

В. ГАУЧЕНОВЭИ фото.

«САГААЛГАН» — ТҮНХЭНДЭ

Саһа бордоһото хүйтэн үбэл үнгэржэ,
Сагаагаа бариха элдин хаһа дүтэлбэ гү?
Сахилзын үзүүр саһан дороһоо бултайжа,
Сагаан һарамнай ури һараяа хүтэлбэ гү?
Мэндээ!

САГААЛГАНИИЕ шэнээр үнгэргэхэ туршалгануудай республикын аймагуудта хэгдэжэ байдагынь һайн. Түнхэндэшье баһа энэ талаар юу хээн хэгдэһэн.

Урзанда, жэшээнь, Хужар тосхондо ВЛКСМ-эй райкомой үүсхэлээр сагаалганай үдэшэ эмхитэйгээр үнгэргэхэ һэдэлгэ хэгдээ юм һэн. Энээнһээ уламжалан, нёдондо Хойто-Гол болон Галба тосхонуудай хүн зон шэнээр сагаалаа. Тэндэ партиин райкомой, «Саяан» газетын редакциин түлөөлэгшэд байлсажа, хэмжээ ябуулга нютагай эдэбхитэдтэй үнгэргэхэдэнь хамһалсаһан юм.

Зохихо программа табигдажа, тэрэнээ эртээнһээ бэлдэжэ, бусад һайндэрэй үдэшэнүүд ямараар үнгэрдэг бэ, тиимэрхүүгээр хүгтэй, жабхалантайгаар үнгэргэхээ оролдодог. Программань гурбан хубиһаа, нэрлэбэл, баяр ёһололой, уран һайханай хубинуудһаа, олониитын наадануудһаа бүридэһэн байгаа.

«Сагаалган» мүнөө үедэ ямар байха ёһотойб?» гэһэн лекци хаа хаанагүй эрхэ бэшэ уншагдаа һэн. Отделениие эрхилэгшэд үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдтэй, шэнэ жэлэй зорилгонуудтай суглаагшадые танилсуулха зуура, эрхим малшадайнгаа нэрэ онсолон нэрлэһэн байна. Хойто-Голдо «Эрхим малшанда» гэһэн бэшэгтэй тусхай аяга бэлэглэһэн. Дүүрэн һүтэй иимэ аяга абаһан хүн юундэ баярлахагүйб, үшөө һайнаар ажаллахала юундэ эрмэлзэхэгүйб даа. Тэрэ аяганы дамжуулгын юм, мүнөө жэл ондоошье, түрүүлһэн малшанда хүртэжэ болохо.

Тиихэдэ галбайнхид («Восточные Саяны» колхозой отделени) хэдэн хүнэг һү асараад, булта зоноо сагаалуулһан, зутараан сайгаар, буузаар хүндэлһэн юм. Иигэжэ сагаалганаа хэшэг эдеэнэй элбэг дэлбэг болоһоной найр шэнгеэр тэмдэглээ бэлэй.

Уран һайханайнь хуби хаанашье адлирхуу байгаа. Эгээн түрүүн Дондог Улзытуевай «Сагаан һарын мэндэ» гэһэн шүлэг ханхинаа һааб даа. Цэрэн Хоборковой дууладаг байһан «Амараа мэндые хүргэнэм» гэһэн дуун Түнхэндэ тон мэдээжэ. Тэрэ баһал тааралдажа программада ороно. Тиихэдэ сагаалганда хоёр хүнэй хэлэхэ конферанс Мүнхэ-Сарьдагай нэрэмжэтэ литературна нэгэдэлэйхид зохёожо үгэһэн юм. Урдань сагаалганда золгоһон хүнүүд ямараар хөөрэлдэгшэ һэм, тон тиимээр эхилһэн аад, саашадаа мүнөө үе сагаа харуулһан бадагууд олон. Жэшээнь:

Ажал хүдэлмэритнай амжалтатай хаяа?—гээд нэгэнэйнгээ асуухада, нүгөөдэнь иигэжэ харюусана.

Амжалтатай!
Ашата партиимнай табиһан түсэб
Жэл жэлээрээ дүүрэжэ байна.
Арад зоноймнай һуудал байдал
Аргагүй түргэнөөр хубилжа байна.

Энэ конферанс иимэ гүнзэгы удхатай үгэнүүдээр дүүрэхэ юм.

Хүйтэн үбэлые дабаха солотой,
Хүхэ нажарые амадаха юрөөлтэй
Сагаалган—манай һайндэр
Саг үедэ мандаха болтогой!

Сагаалган дээрэ литын (лунный календарь) дүхэригтэ ороһон арбан хоёр жэл тухай арадай магтаал, «Үгэ буляалдаан» гэһэн баһал зон соо хэлэгдэжэ байһан диалог, таабари таалсаан, оньһон үгэ, юрөөл хэлэлгэн яаха аргагүй таарана. Мүн арадайшье, шэнэшье дуунуудые, илангаяа Түнхэндэ дэлгэрэнгы «Архиин дуу» дуулагшадай, хатаршадай, хүгжэмшэдэй, шүлэгшэдэй конкурснуудые үнгэргэһэн байна.

Удаан ниитын нааданууд эхилжэ, хүнүүд дуратай тээшээ хубааран таһарха юм. Хужарайхид «Жаргалай торхо» гэһэн лотерей, «Алтан хайша» гэһэн аттракцион, һээр шаалга, буряад барилдаа эмхидхэһэн юм. Мүншье галбайхид эдээнһээ гадна, гирь үргэжэ бар хүшэеэ харуулһан байгаа.

Бүхы конкурснуудай, наадануудай дүн гаргажа, тусхай жюри илагшадта иимэ нэрэ зэргэнүүдые зүүлгэһэн «Заан бүхэ», «Дэлхэйн сэсэн» (оньһон үгэ, таабари хэлэгшэдэ), «Эрхим дуушан», «Уран хууршан», «Һурагта ёохоршон» гэхэ мэтэ нэрэ зэргэнүүдые грамотанууд дээрэ бэшээд барюулһан, Галбада, Хойто-Голдо лентэ зүүлгэһэн юм.

Эдэ бүгэдые тоолоходо, олон шэнги аад, бодото дээрээ үшөө олон һонин наада эмхидхэжэ болохо ха юм. Шаргатай мори урилдуулхагүйдэ дутуу шэнги болоно. Һур харбахада, санашадай, конькишадай мүрысөө хэхэдэ яанаб?

Мүнөө жэлэй сагаалган Буряадай АССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулагдаха ёһотой гэжэ һананаб. 50 жэлэй урда ямар байгаа һэм, мүнөө ямар болооб гэһэн сасуулга хэхэ, буряад арадайнгаа соёл культурын, литературын түйлалтануудтай зоноо танилсуулха хэрэгтэй. Манай түнхэнөөрхин энэ талаар бэлэдхэлтэй байна. Иигээд лэ.

Жэл бүри жэгдэ хангалан,
Он бүри омог дорюун
Сагаалжа, ногоолжо байя даа.

Л. ТАПХАЕВ.

Агван ДОНДУКОВ

ҮБГЭНЭЙ ЗҮҮДЭН
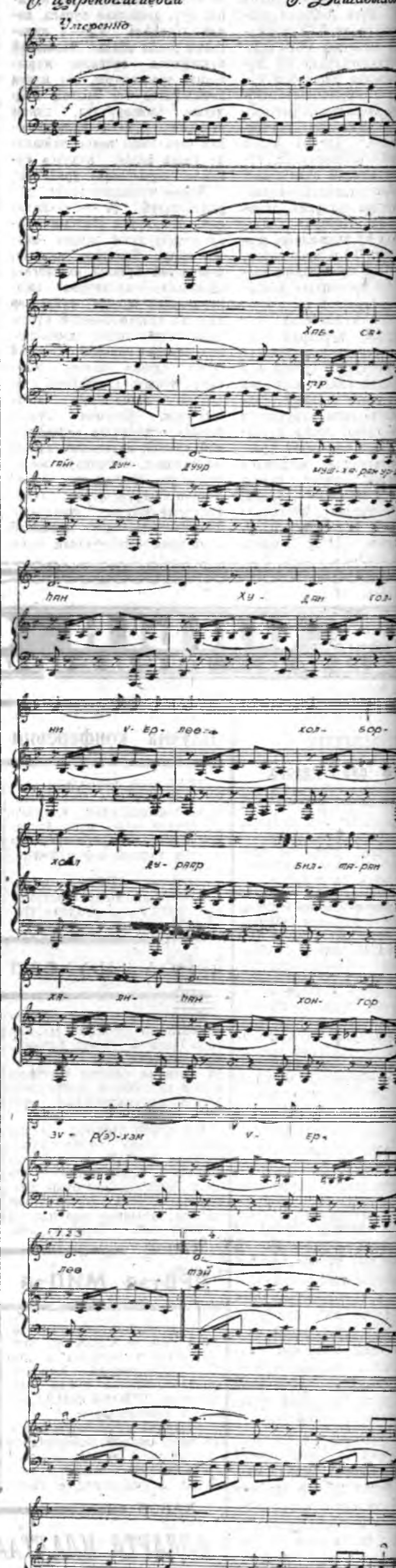
(Арадай домогой аялгаар)

Үндэр Хангайн дабаанда
Үдэрэй наран, һалхиндаш
Үхэр мал адуулһаар
Үндэр наһатай болоһон
Үбгэн ябажал ябатараа,
Үе мүсэ яһанайнгаа
Үбдэжэ эхилһыень ойлгожо.
Хүгшэрһэн бэеэ амаруулан,
Хүлөө жаахан тэнииххээ
Зүлгэ ногоон дээрэ
Забилан дабшалжа,
Урда болоһон юумэеэ
Удхалан һанажа,
Үнгэржэ ошоһон юумэеэ
Үльгэрлэн дурсажа,
Халзан толгойгоо эльбэн.
Хадын орой шэртэн,
Хашалгүйхэн һуутараа.
Залхуунинь ехэл хүрөөд,
Зали абахынгаа тэндэ
Бүхэ нойрто диилдэн,
Бүгтэрэн һунан хэбтэшэбэ.
Жэргэмэлэй дуун доро
Жэгтэй зүүдэ үзэбэ.
Залуу һөөргөө болошоод,
Залитай эсэгэтээ дахасалдаад,
Һүгэдэн бурхадта ябана ха.
Арьбан уужам талада
Адуу малтай боложо,
Абдар ханза соогоо
Алта мүнгэтэй боложо,
Амидын «жаргал» үзэхээ
Абарал хайра гуйна ха.
Жамсаран сахюусанда һүгэдэжэ,
Жааханш хубн эринэ ха.
Найма Намсарайда мүргэжэ,
Найдан Шүхэртэ этигэжэ,
Үринэр, зөөри зөөшые
Үнэ удаан эринэ ха.
Шабараар хэһэн бурхадууд
Шагнаад һууһан шэнги.
Гууляар шудхуулһан бурхадууд
Гунхан шагнаһан шэнги—
Амандаа уһа балганхай,
Абяа аниргүй шалхайлдаа.
Абари, хайраш гуйһыень
Ойлгонгүй тобойлдоо...
Хүбүүнэй гэнтэ харан гэһэй,
Хүнхэр сагаан талада
Наран яларжа байтараа,
Нюдэ анима
Нүхэн харанхы болошобо.
Жамсаран — сахюусан бурханиинь
Жада барьяад добтолбо.
Арьяа-баала бурханиинь
Арьяатан болоод оробо.
Газар тэнгэри ниилэжэ,
Гал сахилгаан сахилжа.
Зүһэн бүрнин сабдагууд
Зүг бүхэнһөөнь добтолжо,
Абан эдин байтарнь,
Аянгата дуун зэдэлээд,
Нарнн хээр хүлэгтэй,
Нашан хүдэр бэетэй
Хатуу баатар ерэжэ,
Хатан булад һэлмээрээ
Хорото могойе сабшажа,
Сабдаг шүдхэр бултыень
Саашань үлдэн намнажа,
Шэдитэй нэгэ хонхо
Шэшэрһэн үбгэндэ барюулба.
Хонхын дуунай гарахалаар
Хорото могойшье,
Элдэб эсын шүдхэршье
Энэл зуура зутадаа һэн.
...Үбгэн гэнтэ һэришэбэ.
Үнөөхил талынгаа дунда
Үбдэг соорхойхон үмдэтэй,
Үе мүсэеэ үбдэнхэй,
Хээли юугээ алданхай,
Хэбтэжэл байгаа һэн.
Наһаараа һүзэглэһэн бурхадынь,
Наманшалһан сахюусадынь
Жаргал тэрээндэ үгөөгүй.
...Урдын урда сагай
Ушар нимэ гэлсэдэг.
Үгытэй ядуу зоной
Үльгэрэй нэгэн гэлсэдэг.

Энхэрэл

Хүгжэмынь Б. Цырендашиевай

Үгэнь Г. Дашабыловай

Хабсагайн дундуур мушхаран урдаһан
Худан голни үерлөө.
Холборхойл дураар билтаран халиһан
Хонгор зүрхэм үерлөө...
Хангалтай һэбшээн аляархан эльбэжэ,
Хатан нажар жэнгирээ.
Халуухан бэеэр бэедэм нэнгэжэ,
Ханил гансам энхэрээ.

Хэжэнгын талын мойһондол хар[...]
Хоёр нюдэн эмнис гэ[...]
Ушартай үгөө шэхэнд[...] аал[...]
Урин урал шэбэнээ.
Хабсагайн дундуур үерлэн эбхэ[...]
Худан голдол эршэт[...]
Хэтэдээ эрьеэд хэндэшье ер[...]
Инаг дуран хүсэтэй.

ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД

Арай гэжэ ябаһан арсалан
Араатадаа хүсэ хүрэхэ.
Айлай эдеэн амтатайхан,
Амтатайханшье хадаа үлэгүй.
Зүүн багашье болобол — залгишагүй.
Һалхи уяшагүй,
Һүүдэр баришагүй.
Үбшэндэ уряалгүй,
Үхэлдэ болзоргүй.

Амиды нохой
Үхэһэн арсаланһаа хүсэтэй.

И. МАДАСОНОЙ суглуулбариһаа.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Предприятиин экономическа албан» — түрүү бэшэг. «Гурбадахи шиидхэхы: мүрысөөнэй тууҗа бэшэг» — суглуулбари. Вьетнамай арадтай һаналаа нэгэдэлгын митингнүүд тухай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Мэргэжэлэй хэшээлнүүд» — Н. Деминой корреспонденци. Түрэл орондомнай. Нютаг нютагай һонин.

Гурбадахи хуудаһанда. «Үхибүүд — ажабайдалай сэсэгүүд» — Р. Маһальскаягай корреспонденци. Хилын саана. Официальна таһаг.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Субботний огонёк».

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

13.45 — **Үнгэтэ телевидени.** Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 14.20—һүүлэй һонин. 14.30 **Үнгэтэ телевидени.** Хоккейгээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. «Спартак» — (М) — СКА (Л). 3-дахи үе. 15.15 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 15.45 — «Хүгжэмтэ уулзалганууд». Г. Пономаренкын дуунууд. 16.15 — Эрдэм ба соёлой гол асуудалнууд. 16.45 — Л. Леонов. «Золотая карета». Драмын Москвагай театрай зүжэг.

Улаан-Үдэ харуулна:

19.30 — «Ая-ганга» — уран зохёолой хүгжэмтэ программа.

«Орбита» харуулна:

20.25—Композитор Эдуард Колмановскиин творческо үдэшэ. 22.45 — **Үнгэтэ телевидени.** «Ожерелье для моей любимой» — уран һайханай фильм.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

17.00—«Андрей Рублёв» — уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 18.30—Уран зохёолой концерт.

САГАЙ УЛАРИЛ

Республикадамнай мүнөөдэр үүлэтэйшэг байха. Байгал шадар саһан орохо, бусад газарнуудаар шуурган болохо. Температура 15—19 градус, хойто, Хориин Баргажанай аймагта — 20—24 градус хүйтэн болохо. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 22—24, үдэртөө 16—18 градус хүйтэн байха.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ле[нина] 35. Телефоны: редак[то]ра — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретар[я] — 50-52, секретари[ат] — 66-76, отделы: п[ар]тийной жизни — 60-[...], сельского хозяйства — 64-[...], 63-86, пропаганды и а[ги]тации — 56-23, промышле[нно]сти и строительства — 61-3[...], советского строительства [и] быта — 69-58, культуры [и] школ — 60-21, писем и р[або]селькоров — 67-81, инфо[р]мации — 34-05, обществе[н]ная приёмная — 56-62, [ма]шинное бюро — 57-63, фо[то]лаборатория — 33-61.

 ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00336. Заказ № 1347.